SUBSCRIPTION:
U. S. Canada & Mexico:
One year .... $1.—
Six months .... —.50
Three months .... —.25
Foreign Countries:
One year $1.50
Single Copy 2 cents.

SLOVENSKI NAROD

(SLOVENIC PEOPLE)

NAROČNINA:
Za Zd. dr. Canado & Mexico:
Celoletno .... $1.—
Polletno .... —.50
Četrtletno .... —.25
Za inozemstvo:
Celoletno $1.50
Posamezna štev. 2 centa.

Vol. IX. No. 29. — Phone: Cortland 5188. NEW YORK — PITTSBURG, PA., četrtek, 9. septembra (Thursd ay 9.) 1915. Geslo: „Slovenijo Slovencem". — Leto IX. Št. 29.

PETROGRAD DRGETA V STRAHU PRED AVSTRIJCI IN NEMCI. - ITALIJAN IŠČE POMOČI PRI FRANCOZIH.

RUSKI CAR JE ODSTAVIL VELIKEGA KNEZA IN PREVZEL SAM VRHOVNO POVELJSTVO SVOJIH ARMAD.

AVSTRIJSKE ČETE ZMAGOVITE V VZHODNI GALICIJI. — VELIKANSKA PANIKA V PETROGRADU. — VELIKI KNEZ NIKOLAJ NIKOLAJEVIČ ODSTAVLJEN. — SLAVA „GENIALNEGA STRATEGA" JE OD MUH. — HINDENBURG JE VLOVIL ZOPET PRECEJ RUSOV. — PONOČNI NAPAD JE PRESENETIL RUSE. — MACKENSEN PODI RUSE ŠE NADALJE. — BRODOVJE VZHODNEGA MORJA ČEDALJE BLIŽE RIGE.

Dunaj, 8. septembra. — Na besarabski meji in vzhodno od izliva reke Seret so Rusi obnovili svoje napade. Ali odbiti so bili vse povsod ter so vtrpeli težke izgube zlasti na Seret-črti. Pred avtrijsko bojno črto vzhodno Brodov in zapadno Dubnega je delavnost našega sovražnika v primeri z vnemo, ki jo je razvil v zadnjih dneh, precej pojenjala. Blizu Tarnopola smo neko utrjeno rusko postojanko zavzeli z naskokom. Sovražnik jo je ostavil ter se potegnil v vzhodni smeri ob trdovratnem odporu nazaj čez težavno močvirje in Putilikino podolje tja gori do Olike. Ob gornjem teku reke Jasiolde bojujoče se avstrijske čete so prepodile sovražnika iz njegovih zadnjih utrdb na južni strani imenovane reke ter reko samo na mnogih točkah prekoračile.

Berlin, 8. septembra. — Kakor se je izvedelo, se je polastila včeraj silna panika petrograjskega prebivalstva vsled vesti, češ, da je padla Riga Nemcem v roke.

List „Berliner Lokal Anzeiger" prinaša zasebni telegram iz Stockholma, ki pravi, da je zavladal v ruski prestolici silen strah, ko je dospela tjakaj vest, češ, da so se polastile nemške čete postojank ob Dvini, da so ruske vojske uničene, da je Riga zavzeta, in da ni nemškemu pohodu nad Petrograd prav nič več napoti.

Pred časniškimi poslopji se je nabrala silna množica ljudi. Vsepovsod je vladalo velikansko razburjenje; mnogo oseb je policija aretirala. Zvečer so prinesli listi službeni preklic vseh takšnih govoric ter izjavili, da so ruske obrambne postojanke še čisto nedotaknjene. Govorice po glavnem mestu in objava, da namerja car odpotovati na fronto, nimajo očividno nobenega drugega namena, kakor da bolj zastro premestitev carskega dvora v notranjost države.

LONDONSKO POROČILO.

London, 7. septembra. — Nevarnost za Rigo je čedalje večja. Nemci imajo obmostje pred Friedrichstadtom še vedno v svojih rokah, in zasedenje te točke loči Rigo čisto od juga.

VELIKI KNEZ ODSTAVLJEN.

Pariz, 8. septembra. — V neki poslanici na predsednika Poincareja daje ruski car Nikolaj naznanje, da je prevzel on sam vrhovno poveljstvo nad vsemi ruskimi armadami. Dosedanji knežji vojskovodja Nikolaj Nikolajević, čegar „genialne strategije" aliirci kar niso mogli prehvaliti, se je umaknil svojemu visokemu bratrancu.

Poročilo, dospelo semkaj iz gradu Carskoje Selo, kjer prebiva car v bližini Petrograda, nosi datum 6. septembra ter se glasi, kakor sledi:

„Zdaj, ko sem se postavil svojim hrabrim vojskam na čelo, gojim v svojem srcu, gospod predsednik, najodkritosrčnejšo željo, da se Francija poveliča, in da zmaga njena slavna armada. Nikolaj".

Predsednik Poincare mu je nato odposlal sledeči odgovor:

„Vem, da je Vaše veličanstvo spremljal ob prevzetju vrhovnega poveljstva nad Vašimi junaškimi armadami namen, nadaljevati vojno, ki so jo aliirskim narodom naprtili vztrajno in odločno do končne zmage. V imenu Francije pošiljam Vašemu veličanstvu najiskrenejše čestitke".

Slava „genialnega stratega" je kar čez noč zatemnela.

Izpočetka sedanje vojne, ko so carjeve vojske preplavile v nemerični premoči Galicijo, so smatrali velikega kneza Nikolajeviča za najzmožnejšega izmed aliirskih generalov. Ko se je potem meseca maja letos zaokrenilo, in so začela zaveznika prodirati v Galiciji, so razne ruske vojskovodje vrgli med staro šaro, ali generalissimus je še nadalje sedel na lavorikah „svojega strategičnega umikanja". No, sedaj je šla tudi ta betva vojne slave med kavke, in car sam poizkusi vojno srečo kot vrhovni poveljnik vseh ruskih vojsk. Ne ve se še pa, dobi-li veliki knez kako podpoveljniško mesto.

HINDENBURG JE VLOVIL ŠE VEČ RUSOV.

Berlin, preko Londona, 8.septembra. — Vrhovno vojno poveljstvo javlja iz glavnega vzhodnega stana:

„Armadna skupina feldmaršala Hindenburga: Kavalerija je ob prodiranju proti Dandsevadu, južnovzhodno Friedrichstadta ob Dvini zajela včeraj 700 Rusov ter zaplenila pet strojnih pušk".

SOVRAŽNIK PRESENEČEN.

„Vzhodno in južnovzhodno Grodna je postavil sovražnik novo bojno črto, ki se vleče od zapadne okolice Skidla (okoli 25 milj južnovzhodno Grodna) tja do mesta Volkovisk. Ob neprestanih in ljutih bojih nadaljujejo naše čete svojo pot, da prekoračijo pritoka Piro in Kotro. Med Njemnom in Volkoviskom se je posrečilo armadi generala Galwitza zasesti nekatere postojanke ob vzhodnem bregu nekega dotoka reke Ros. To pridobitev je izvedla z nočnimi napadi, s katerimi je iznenadila sovražnika. Nad 700 vjetnikom je padlo našim v roke.

MACKENSEN ŠE NADALJE PODI RUSE.

„Armadna skupina feldmaršala Mackensena: Sovražnika smo pregnali iz njegovih postojank pri Homsku in Drohiščinu.

(Nadaljevanje na 3. strani.)

Vrhovni poveljnik avstrijskih vojsk, nadvojvoda Fridrik, in njegova kči.

Vrhovni poveljnik avstrijskih vojsk na vzhodnem bojišču feldmaršal nadvojvoda Fridrik je po porazu, ki ga je zadal milijonskim ruskim vojskam v Galiciji, je bil odlikovan od nemškega cesarja Viljema z maršalsko častjo.

Čas je dodanes pokazal, da je izvrstno rešil ta vojskovodja težko nalogo in dovedel avstrijsko vojsko do sijajne in popolne zmage nad Rusi, ki so že silno ogrožali avstrijsko državo ter se bili prerinili že v Karpate.

Danes že ni skoro nobenega več Rusa na avstrijskih tleh. Le še prav majhen košček zemlje obvladujejo ruske vojske v iztočni Galiciji, dočim jih na vseh straneh v Rusiji sami pode in gonijo avstrijske in nemške čete, da je kaj.

Ta veliki vojskovodja, ta veliki bojevnik, ki ga vidimo na gornji sliki poleg njegove hčere, pokroviteljice **Rdečega križa na bojišču**, pa ni samo velik in slaven vojščak — nego tudi **plemenit človek.**

To nam kaže najlepše sledeča prigodbica:

Dogodilo se je bilo to v boju pred Grodekom. Iz bojne črte se privleče ranjen vojak. Krogla mu je prebila roko. Preden je dospel na mesto zdravniške pomoči, pride mimo gruče svojih častnikov. Te leto pozdravi z zdravo desnico ter hoče dalje. Na čelu častniške gruče stoji višji častnik, ki nagovori ranjenca:

„Vidim, da si ranjen, jeli? Ali te hudo boli?"

Infanterist pogleda temu visokemu častniku v lice ter odgovori po vojaški in spoštljivo:

„No, za rano se prav malo zmenim. Saj se mi skoro zaceli, ampak —"

„No, kaj?"

„Oh, silno sem lačen, in če bi imel kaj, da nekoliko pokadim".

Nato ga odpusti častnik.

Ko so ranjenemu vojaku obvezali rano, mu prinese strežaj iz bližnjega avtomobila veliko jedi in nekaj cigar. Infanterist sprejme te darove ves srečen in hvaležen ter jame jesti in zatem kaditi fino smodko. Nekoliko časa premišlja, potem pa stopi k bližnjemu častniku, ki je pripadal k oni častniški gruči, ter ga vpraša:

„Gospod ritmojster, pokorno prosim, kdo je tisti častnik, ki je bil tako prijazen in dober napram meni?"

„Vrhovni zapovednik", odgovori smehljaje ritmojster.

Nekaj hipov je stal vojak presenečen, zatem pa naglo, kolikor je mogel, stekel do avtomobila, v katerega je pravkar hotel stopiti nadvojvoda Fridrik, ter poljubil solznih oči poveljniku roko.

Ta mala črtica je sila karakteristična za generalissimusa avstrijske vojske, nadvojvode Fridrika, karakteristična za delovanje velikega nadvojvode.

Nadvojvodi Fridriku niso vojske šahove figure, s katerimi igra vodja strahovito duhovito igro v svrho velikih ciljev, nego so mu žive ljudske mase, ki so vredne vsake nežnosti in ljubavi.

Za svoje vojske se silno zanima. Nič ne uide njegovi pažnji, vse se mu zdi važno, kar se tiče dobrega stanja njegovih vojščakov, oskrbe in obleke, njegovih bolnikov in ranjencev, duha in volje njegovih vojsk.

Kadar se prikaže ta plemeniti vojskovodja v tem ali onem lazaretu, zažare veselja oči vsem ranjencem. Saj dobro vedo, da bodo sedaj izpolnjene vse njihove želje, ki jim jih ni mogel izpolniti vojaški budget.

Nadvojvoda vpraša vse zdravnike povrsti, kaj je še treba lazaretu. A česar se ni moglo nabaviti ker ni bilo pri rokah denarja, ali se pa ni moglo dobiti v tistem kraju, se po njegovem obisku dobavi u najkrajšem času.

Nadvojvoda je miren, in zdi se kakor da učinkuje ta njegova mirnost na vso njegovo vojsko, ki je tako sijajno prestala strahovite dni.

Nadvojvoda je prijazen in dober, in njegovo srce je zlata vredno. Ljudske slabosti rad oprošča ter je izvrsten poznavalec ljudi. Njegov pogled učinkuje na človeka kakor električen tok. Vrednost vsakega posameznika pozna izborno, in več slučajev se je že pripetilo, ko je bil neizprosen, to se zgodi zlasti tedaj, kadar opazi nemarnost, ki bi utegnila škoditi veliki vojskini stvari ter ogrožati dobrobit vojske in duha njegovih vojščakov.

Mir in sigurnost, njegovi naravni darovi, dajeta njegovemu telesnemu in duševnemu držanju popolno skladnost ali harmonijo.

Te vrstice so le slabe črtice k sliki knježje veličine avstrijskega vojskovodje, nadvojvode Fridrika.

Lepo, plemenito lice pa topel in blag pogled!

RIMSKI PAPEŽ, BENEDIKT XV. ISKREN GLASNIK SVETOVNEGA MIRU

Letos smo že večkrat slišali glasove o miru. To nam potrjuje dejstvo, da so se v resnici že vsi narodi naveličali vojnega klanja.

Papežu Benediktu je sedanja vojna zadala globoko rano v srce; zato si je vedno prizadeval dovesti evropske velesile do tega, da bi končale nesrečno krvoprolitje ter sklenile trajen mir. Zlati pa se je z vso vnemo zavzel v zadnjih dneh za mir. In čisto naravno je, da se obrne na predsednika Wilsona kot edini vir, iz katerega bi se lahko začela mirovna pogajanja ter bila tudi dobrohotno sprejeta. Nepotrebno bi bilo brskati za kakšnim političnim nagibom, ki je privedel papeža do tega koraka.

Ko so jeli Turki l. 1453. oblegati Carigrad, se je obrnilo oblegano mesto na papeža in zapadne kristijane za pomo. Ali pomoči ni bilo odnikoder. Nekateri celo trde, da je papež rajši videl Carigrad v rokah nevernikov kakor pa v rokah verskih razkolnikov. Sedaj je položaj drugačen. Kajti ako pade Carigrad, bi bili Rusi nasledniki Turkov, in zgodovinsko mesto bi bilo zopet sedež iztočne cerkve. Ali takih razlogov ni v mislih papeža Benedikta XV. On želi, da se vendar že enkrat konča strašno uničevanje človeških življenj, in ga je groza pred vojno okrotnostjo in brezbožnostjo.

Dasi so plemeniti in človekoljubni impulzi cerkvenega poglavardja nadvse vzvišeni in vredni vse pohvale, vendar ne more predsednik na podlagi njegoega predloga započeti nobene akcije.

Predsednik Wilson se je bil že ponudil za mirovnega posredovalca, bržko bi bile v boj zapletene države voljne poslušati ga. Sedaj bi ne mogel več obnoviti take ponudbe, ker se zdelo tako početje vsiljivo. Položaj je povsem drugačen, kakor je bil takrat, ko je Japonska, zmagovita na bojišču ali sluteča, da je blizu izčrpnosti in omaganju, zaprosila predsednika Roosevelta, naj poizkusi pridobiti Rusijo za mirovna pogajanja. Rusija je bila takoj pri volji. Kajti le-ta se je tedaj bojevala le napol pripravljena in brez vsakršnega zaupanja vase.

Papeževa poslanica, vročena po kardinalu Gibbonsu, pozivlja predsednika Wilsona, naj poizkusi

(Nadaljevanje na 3. str.)

ITALIJANOM PREDE TAKO HUDA PRED AVSTRIJSKIM ZIDOM, DA SO POKLICALI FRANCOZE NA POMAGANJE.

POROČILO, ČEŠ, DA SO ITALIJANI ZAVZELI ROVERETO, JE POPOLNOMA IZ TRTE IZVITO. — DELAVNOST ITALIJANSKE ARTILJERIJE. — ITALIJA IN FRANCIJA KUJETE BAJE NAČRTE ZA SKUPNU AKCIJO. — JOFFRE JE ŠEL ITALIJANOM V VAS.

Z neznanskim veseljem so prinesli angleški in italijanski časopisi vest, češ, da so Italijani zavzeli Rovereto na Tirolskem.

Iz Dunaja se pa nam poroča, da ne vedo tamkaj čisto nič o tej italijanski zmagi. Bo pa že zopet ta vest taka raca, karkšna je bila ona o zavzetju Gorice.

Na celem svetu ni tako izvrstnih kovačev laži, kakor so ravno Italijani, katerim neznansko diše avstrijske pokrajine.

Z izmišljenimi „zmagami" si Cadorna hladi grozno jezo in pa z brezuspešnim obstreljevanjem kraških tal.

ITALIJANSKA ARTILJERIJA SI SILNO PRIZADEVA PREDRETI AVSTRIJSKO BOJNO ČRTO.

Dunaj, preko Londona, 7. septembra. — O dogodkih na italijanskem bojišču je izdalo danes vrhovno armadno vodstvo slędeče poročilo:

„Dočim so se Italijani na Primorskem in Koroškem vobče še dokaj mirno zadržali, se je po dolgem presledku zopet razvila živahna delavnost italijanskega topništva okoli Kreuzberga južnovzhodno Ienebena. Artiljerija se poizkuša približati na raznih točkah našim postojankam. Medtem pa še ni prišlo do nobenih infanterijskih spopadov".

RIM SANJA O MAJHNIH USPEHIH.

Rim, 7. septembra. — Današnje vojno poročilo se glasi:

„Pogosta rekogniscīranja so dala povod mnogim spopadom s sovražnimi oddelki, ki so se morali umakniti. Slične akcije pa večje važnosti so se odigravale v adiški dolini pri Marku in v dolini sv. Pelegrina, kjer smo razrušili nekaj poljskih utrdb.

„V koritniški dolini ob zgornji Soči je pregnal oddelek naših čet sovražnika iz nekega gozdiča, odkoder nas je obstreljeval, ter se polastili omenjenega lesovja.

„Sovražni letalci so večkrat poizkušali napasti naše ozemlje, a so bili vselej naglo pognani nazaj".

ITALIJA IN FRANCIJA.

Rim, preko Pariza, 8. septembra. — Glasom poluradnega poročila je obiskal general Joffre, vrhovni poveljnik francoskih vojsk, zahrbtnega polentarja, da se predstavi kralju Viktorju Emanuelu in da se seznani z generalom Cadorno, šefom generalnega štaba italijanske armade. Kralj je bil silno vesel tega obiska ter je podelil generalu Joffre-ju vojaški red Savojcev. Farncoski generalissimus se je mudil dva dni v glavnem vojnem stanu italijanskem ter si ogledal medtem nekaj važnejših točk na italijanski fronti. Ob prihodu v Turin ga je sprejel pomožni šef generalnega štaba, general Porro, na kolodvoru ter ga spremljal v Turin. Nato sta oba generala odpotovala v glavni vojni stan. **Pravijo, da snujete Italija in Francija skupno akcijo.** Kakšna je ta akcija, ni doslej še povedano.

PRAVICA IN DOLŽNOST AVSTRIJSKEGA POSLANIKA V WASHINGTONU.

Veliko se piše in gobezda, da namerava tukajšna administracija izročiti avstroogrskemu poslaniku, drju Dumbi, njegove listine ter ga odposlati na Dunaj. To pa zato, ker je baje omenjeni poslanik izdelal načrte, po katerih bi bilo onemogočeno poslovanje ameriških tvornic za vojne potrebščine. On namreč namerava baje odpoklicati vse avstroogrske podanike, ki so zaposleni po takih fabrikah, ter jim preskrbeti druga službena mesta.

Poslanik dr. Dumba ima samoobsebi umevno pregled čez vse avstrijske podanike, ki bivajo v tej deželi. Njemu je poverjena naloga, da se seznanja z njihovim blagostanjem ter ščiti interese dvojne monarhije. Ni samo pravica, nego celo dolžnost poslanikova, da svoje rojake, ki so se dali premotiti z visoko mezdo, posvari pred posledicami njihovega početja ter jim prigovarja, naj opuste tako izdajsko delo.

Če bi bilo poslaniku mogoče poslati Avstrijce, ki so vojaki ter morajo zadostiti svojim vojaškim dolžnostim, v domovino, bi jih moral pravtako odtegniti njihovim začasnim poslom in opravilom. Do tega ima popolno pravico. Poslaništva Anglije, Francije, Italije in drugih aliirskih vlad so še odpočetka te vojne sem velikansko število svojih podanikov odposlala domov ter jih tako odtegnila tukajšnim podjetjem. Do tega so imela pravico, in nihče jim ni ugovarjal.

Angleško poslaništvo je šlo še dalj, in vendar ni nihče črhnil niti besedice, da namerava ameriška administracija izročiti britskemu poslaniku, Sir Cecil Spring-Rice, potne listine?! Le-ta je najvišji in merodajni uradnik angleške vlade v tej deželi ter mora biti za vse, kar počno angleški podanjki tukaj, odgovoren. Angleški agenti so tu nabirali rekrute za angleško vlado, kar je po postavah Združenih držav kaznjivo. Toženi so sicer ti angleški agenti, ali proces ali obravnava se še do danes ni vršila.

Se je-li le malce govorilo o tem, da bi izročili potne listine angleškemu poslaniku radi kršitve nevtralnosti Združenih držav in pregreška zoper postavo tiste dežele, v kateri biva kot gost?! Ampak

(Nadaljevanje na 3. strani.)

KRATKI PODATKI O ŽIVLJENJU GEN. BOROEVIĆA.

Novi ljubljanski častni meščan, slavni zapovednik primorske armade, general Svetozar Boroevič de Bojna, je potomec stare pravoslavne graničarske častniške rodbine, sin onega plemena našega naroda, ki je stal stoletja na jugoizhodnem braniku monarhije in iz katerega je izšlo veliko število najodličnejših avstrijskih generalov in vojskovodij.

General Svetozar pl. Boroevič je rojen dne 1. decembra 1856. v Umetiču. Zvest rodbinski tradiciji je poslal oče, nadporočnik Boroevič, 10 letnega fantiča v vojaško višje vzgojevališče v Kamenici pri Petrovaradinu, odkoder so ga — še ne 16 letnega — asentirali k pešpolku nadvojvode Franca Karola. Ta polk je poslal nadarjenega mladeniča v kadetnico v Gradec, katero je absolviral z odličnim uspehom. 19 in pol leta star je bil imenovan dne 1. majnika 1875., za poročnika v svojem polku.

Udeležil se je bosanske okupacije in se je pri naskoku na Sarajevo tako odlikoval, da mu je cesar podelil vojaški zaslužni križ III. razreda z vojno dekoracijo. Izredne vojaške lastnosti so predestinirale mladega Boroeviča za višjo častniško karijero. Leta 1881. je bil poklican v vojno šolo na Dunaju, odkoder je prišel h generalnemu štabu. Komaj 31 let star, je bil imenovan za profesorja na Terezijanski vojaški akademiji, kjer je učil taktiko, vojno zgodovino in je predaval o vojni upravi. Leta 1891. do 1896. je načeloval kot major in polkovnik po vrsti generalnim štabom 17., 19. in 27. pehotne divizije, nakar je prevzel leta 1896. bataljonsko poveljstvo pri kranjskem pešpolku štev. 17.

Starejši naši vojaki, ki so služili pod Boroevičem, se radi spominjajo svojega bivšega zapovednika, ki jim je bil strog, toda silno skrben predstojnik in ki si je pridobil posebno naklonjenost svojih fantov, ker je ž njimi rad in dobro govoril slovensko, oziroma hrvatsko. Kot bataljonski poveljnik je postal pl. Boroevič, še ne 41 let star polkovnik ter je bil leta 1898. poklican kot šef generalnega štaba k VIII. armadnemu zboru v Prago, kjer je ostal šest let. Dne 1. majnika 1904. je bil imenovan za generalnega majorja in zapovednika 14. pehotne brigade v rodnem mu Petrovaradinu. Tri leta je tamkaj poveljal graničarskim četam, katerih ime spada med najslavnejše naše armade, leta 1907. pa ga je poklical cesar na čelo hrvatskega domobranskega distrikta v Zagreb.

Tu je razvijal general Boroevič, ki je bil leta 1908. povišan za podmaršala, najplodonosnejše delovanje in pod njegovim izbornim vodstvom so dosegli hrvatski domobranci, ki imajo, kakor znano, hrvatski poljevalni jezik, kar najvišjo stopinjo svoje vojaške izobrazbe. Junaške hrvatske domobranske čete, ki so si stekle na bojiščih toliko lavorik, so v pravem pomenu „Boroevičevci“, kajti tudi, potem, ko je bil poklican fml. Boroevič leta 1912. kot poveljujoči general VI. armadnega zbora v Košice, so sledili poznejši zapovedniki hrvatskega domobranstva preizkušenim tradicijam svojega prednika. Na čelu košickega armadnega zbora je hitel pl. Boroevič, ki je bil že med tem postal general pehote, tajni svetnik Njegovega Veličanstva in imetnik pešpolka štev. 51 na bojišče. Njegove strategične sposobnosti so ga skoraj postavile med našimi vojskovodji na odlično mesto in že dne 2. septembra 1914. mu je izročil cesar zapovedništvo naše III. armade.

V živem spominu vseh so slavna dela Boroevičevih čet v strašnih karpatskih bojih, junaška obramba in poznejša sijajna ofenziva tega vojskovodje, kateremu bo zgodovina prisodila ime „branitelja Karpatov“.

Ko je bilo treba izbrati južnim armadam ob izbruhu vojne z Italijo zapovednike, je postavil cesar na čelo one armade, ki je prevzela težavno in veliko nalogo, braniti naše primorske dežele, generala Svetozarja pl. Boroeviča. Čete so pozdravile to imenovanje z velikim veseljem, saj je general Boroevič eden izmed onih, k vživajo med vojaštvom brezpogojno vdanost in zaupanje.

Potek dosedanjih bojev na Goriškem je pokazal, da bo zgodovina počastila ime Boroeviča z drugim priimkom zmagovitega branitelja slovensko-hrvatskih dežel proti njihovemu najhujšemu sovragu. Cesar je počastil svojega tako odličnega vojskovodjo že z največjimi odlikovanji: general Boroevič ima že veliki križ Leopoldovega reda, red železne krone I. razreda, vojaški zaslužni križ I. in III. razreda, vojaško zaslužno kolajno, zaslužno zvezdo Rdečega križa — vse z vojno dekoracijo. Nemški cesar pa mu je podelil železni križ I. in II. razreda.

„SLOVENSKI NAROD“ JE ŽE NA TISOČE DOLARJEV REŠIL NAŠIM LJUDEM.

Od prvega aprila t. l. sem vrši „Slovenski Narod“ v povsem dostojni obliki svojo časnikarsko nalogo, prinaša svojemu cenjenemu čitateljstvu najnovejše vesti iz Evrope in iz tukajšnih dežel, priobčevaje članke, ki navajajo naše ljudi k pravim nazorom, priporočevaje prave in zanesljive denarne zavode, kamor naj naše ljudstvo vlaga svoje prihranke in potom katerih naj pošilja svoj denar svojim domačim v staro domovino.

Obenem pa biča in šiba vse tiste zakotne in nezanesljive šifkartašnice, ki eksistirajo samo vsled nevednosti naših ljudi in pa vsled dosedanje brezbrižnosti slovenskega časopisja.

K tem šifkartašnicam prištevamo seve v prvi vrsti Sakserjev kurnik na Cortlandt Streetu.

„Slovenski Narod“ je dokazal kurnikovemu kramarju, da so sedaj minili tisti časi, ko mu je cvetela zlata pšenica, minili tisti časi, ko je neovirano skubel in odiral naše ubožno delavstvo, pošiljaje težko prislužene prihranke po nepravilnih in previsokih cenah v staro domovino.

„Slovenski Narod“ mu je dokazal, da se mora tudi kramariti in branjariti pošteno med našim ljudstvom.

„Slovenski Narod“ je tudi tisti slovenski list, ki se je neustrašeno postavil Sakserjevemu odiranju po robu, ga prisilil, da je oddne dodne bolj popravljal potvorjene kurzne cene, ga privedel vsaj do neprostovljne poštenosti, da pošilja sedaj **100 kron za $15.50 c.**, kakor to delajo od nas priporočeni denarni zavodi, ter s tem rešil **slovenskemu ljudstvu na tisoče dolarjev.**

Da ne bo nobeden več kramar peharil in frnažil naših ljudi, zato je „Slovenski Narod“ med nami.

Seve pa nikakor ne maramo s temi vrsticami priporočati newyorškega kramarja našim ljudem.

Kajti človek, ki se je slinil okoli sovražnikov naše domovine, človek, ki je sramotil pred svetom avstrijskega cesarja in avstrijske Slovence, človek, ki je bil srbofilske lige poglavar, in človek, ki je na tako nesramen način odiral naše ljudi, ni vreden, da bi se mu dalo le en cent zaslužka.

To so menda izpoznali že tudi nekateri drugi listi, v katerih je bilo včasih videti nepretrgoma oglas sakserjeve šifkartašnice. Za primer naj omenimo „Narodni Vestnik“. Tudi v le tem namreč ne opazimo več Švicarjeve reklame.

Zelo bi nam bilo po volji, če bi nam slavna uprava „Narodnega Vestnika“ nekoliko natančnejše obrazložila ta veseli dogodek.

Veseli dogodek smo rekli. **Da, prav zares vesel pojav je to. Kajti na tak način se tudi pomaga uničevati škodljivega sovražnika in nenasitno pijavko našega naroda.**

Iz vojnega vjetništva.

Četovodja **France Tavčar** se je oglasil iz daljnje Azije svojcem v Proseku pri Trstu. Piše: Naznanjam vam, da sem živ in zdrav v vojnem vjetništvu v ruski Aziji. Njegovi ljudje so se silno razveselili Francetovega glasu, zakaj osem dolgih mesecev niso ničesar vedeli o njem. — **France Virant,** vojni vjetnik v Taškentu, pošilja srčne pozdrave svojcem, prijateljem znancem in sorodnikom. Taškent leži v Turkestanu, in šteje 157.000 prebivalcev. Mesto ima živahno trgovino in procvitajočo obrt s svilo, bombaževino in železom. Veliki bazarji in mnogoštevilne karavane daje mestu orientalsko lice. Pokrajina okoli Taškenta je vzorno obdelana. — **Avgust Skaberne** piše..... Tukaj (v kokandski okolici) mi bolje ugaja kakor v mestu. Cel dan hodimo okoli kakor Riklijanci, čemer se Rusi čudijo.... V Kokandu dne 14. junija 1915. — **Ivan Tavželj,** vojni vjetnik v Voronežu v evropski Rusiji, piše svoji materi Jerici, delavki v tobačni tovarni v Ljubljani, da je zdrav. Upa, da se bodo kmalu videli, do tedaj pa pozdravlja mater, teto in prijatelje — **France Kenk,** doma v brezoviški župniji pri Ljubljani, je bil premeščen iz staropolske gubernije, ki leži med Črnim in Kaspiškim morjem v Petropavlovsk v akmolinski guberniji v Sibiriji od koder pošilja pozdrave svojcem in sosedom. — **Janez Bek** se je oglasil svoji ženi Mariji, ki biva v Praproćah hišna št. 16. pri Žužemberku, iz vojnega vjetništva v daljnji ruski deželi, od koder se bo ves vesel vrnil v domače kraje ko bo vojske konec. — **Andrej** Arko se je zglasil iz Skobeleva svojcem in setri Frančiški, omoženi Pintar, ki biva v Lipovščici hišna št. 11 pri Sodražici. — **Ludovik Zore** se je oglasil iz Šadrinska, ki leži v permski guberniji na vzhodnem podnožju zlatonosnega uralskega pogorja na reki Isetu. Piše svoji ženi Mariji, ki biva v Trebelnem na Dolenjskem, da se bosta še videla ko bo zopet zlati mir. — **Blaž Ambrožič,** vojni vjetnik Vjazovoku v južnži evropski Rusiji, piše:... vse skup prav lepo pozdravljam in vam naznanjam, da sem zdrav. Danes (12 julija) praznujem praznik sv. Petra in Pavla. Blaževi starši, ki bivajo na Dobravi pri Jesenicah na Gorenjskem, so se sinovega sporočila jako razveselili. — **Martin Vidrih,** vojni vjetnik v Lebjaži, pošilja prijateljske pozdrave v Škofjo Loko in pravi, da se bodo še videli v Škofji Loki, ko se vrne iz daljnjega kraja, kjer se sedaj nahaja. Lebjaža je trdnjava ob sibirski železnici v tobolski guberniji. — **Valentin Imenšek** je sporočil svoji sestri, da se nahaja v mestu Kursku, kakor vojni vjetnik. Povprašuje, kaj je z njegovim bratom in pozdravlja sestro v Hejnskem, pošta Podplat na Štajerskem. — **Ivan Črnivec,** vojni vjetnik v Vjarovok v južni evcem, ki bivajo v Primskovem pri Kranju, da je daleč v Ruski deželi, od koder jim pošilja srčne pozdrave. — **Ludovik Lipša** se je zglasil iz Skobeleva svoji ženi, ki biva v Pučetincih, Pošta Mala Nedelja na Štajerskem ter pozdravlja njo in otroke. — **Jožef Belčič** piše iz daljnje ruske dežele svojemu bratu ki stanuje v Streliški ulici hišna štev. 26 v Ljubljani:... Danes je kresni dan. Kako je bilo lani, kako je pa letos, to vem samo jaz preveč dobro. Sedaj sem ravno čaj izpil. To menda že veš, da so me Rusi 19 t. m. (junija) vjeli, pa kako na naglo, da sem se komaj zavedel. Klinčev iz Gameli je bil tudi takrat ranjen. Z Mahom nismo več vkup, je bil en teden prej v nekem gozdu ranjen. Saj se tudi meni jako čudno zdi, da nisem nič dobil. No tako pa upam, da se še vidimo. Pozdravljam te tvoj brat Jože. V Rusiji dne 24. junija 1915. — Iz ruskega vjetništva se je oglasil magistratni sluga **Anton Švigelj.** Nahaja se v Vladimirskem, guberniji Dosetnik. Piše, da je zdrav ter da se mu še dosti dobro godi. Dopisnico je bil oddal 5. julija 1915.

DOPIS.

Hutchins, Pa. — Cenjeni gosp. prednik gotovo mi drage volje odstopite nekoliko prostora v svojem cenjenem listu, Slovenskem Narodu. Oprostite pa mojim nedostatkom, ker je moja roka bolj navajena vihteti sekiro, kakor pa sukati pero.

Vsa čast Vam in Vašemu cenjenemu listu ''Slovenskemu Narodu'', ker se tako neustrašeno potegujete v njem za blagor in obstoj slovenskega naroda in naše mile domovine. Razkrinkujete takozvane voditelje rajne kramarske lige. Zadnjič sem čital v sakserjevi plenici pod naslovom 'konec tedna'. Ta sodrga imenuje nas naročnike 'Slovenskega Naroda'' jazbece. Hvala za tak priimek! (Sakserjevci smatrajo vsakogar, ki ne trobi v njihov razblinčeni rog, za zabiteža in jazbeca. Pri tem pa ne premislijo, da so ravno nadutež največji osli pod božjim solncem. — Op. ur.) Vidi se, kakšni ljudje mažejo tisto smrdljivo plenico sakserjevo. Pozna se jih že po dlaki. Vedo pa naj tisti 'lisjaki' okoli new-yorškega sivca 'Osla' da smo, čeravno jazbeci po njihovem od pijače zameglelem mnenju, bolj zviti od njih. Kajti nismo se dali zapeljati, pa se nismo tako brezsvestnim čifutskim kramarjem, kakršni so na Cortland Streetu.

Sedaj lahko vsakdo, ki ima količkaj pameti v svoji glavi, izprevidi, počemu so nosili naši zapeljani rojaki svoj težko prisluženi denar v sakserjevo malho. **Saj nam je, ''Slovenski Narod'' razkril dovolj jasno, kam so namenjeni žulji zapeljanega slovenskega delavstva.** Vidite, ti lisjaki so odirali ljudi pod pretvezo, češ, da bodo pomagali družinam padlih na bojišču. V resnici so pa ti kramarji s svojo umazanostjo, (ki je že odkedaj prirojena temu zarodu), nabirali denar za londonske postopače, ameriške operne pevce in avstrijske dezerterje. Torej tako hočete pomagati ubogim ljudem?! **Namesto da bi podpirali nesrečne otroke in vdove padlih vojakov, ali pa ''Rdeči križ,'' hočete dati tistih $1000.— londonskim pustolovcem in postopačem.** Ali Vas ni sram kakortudi tistih pohajačev in meglorezcev, če sprejmejo krvave žulje slovenskega ljudstva, po teh brezvestnih **ljudeh pripeharjene** dolarje?!

Svetoval **bi tistim** londonskim postopačem, če nimajo sredstev za po londonskih kavarnah itd. naj pridejo v to deželo. Tu dobe vse orodje brezplačno, pa hajdi s plantačo ali žatlaho v gozd! Tam vsaj poizkusijo, kako težko se služi denar, po katerem stegujejo svoje dolge prste. Ljudje sakserjevega kalibra ne sovražijo samo Nemcev in Madžarov, nego tudi i nas, ki ne trobimo v njihov razbiti rog. (Sakser in njegova druhal mara samo za slovenske dolarje, a narodovi interesi so jim toliko mar kakor lanski sneg. — Op. ur.) Nemcev ne sovražijo zato, ker so Nemci, ampak zato, ker so zavezniki mogočne in mile nam Avstrije. Kajti ti bedasti lisjaki bi radi videli, da še danes izgine Avstrija s površja, ali to pa ne zato, ker je Avstrija, nego zato, da bi se nekoliko oprali. Kajti vsem je dobro znano, da so se zlomkovo blamirali naznanjajoč razpad Avstrije po vseh trobilih ''Osla'' glihe. Ali kakor sedaj kaže in kar Bog daj, se bo Avstrija še povečala.

Pregovor pravi: Ne hvali dne pred solnčnim zahodom. Toda ti pogrebci kramarske lige se ga niso držali. Kajti gobezdali so venomer, da je Avstrija v razsulu Pa jih je salamensko krenilo po njihovih puhlih buticah. Namesto da bi bil jezdil ruski kosmatinec v Berlin, ga združene armade pode tja, kamor spada — v divje ruske stepe.

Najbolj žalostno je pa tudi dejstvo, da se dobe celo nekateri katoliški duhovniki, ki trobijo v ta razbiti rog. (V New-Yorku poznamo tudi par takih duhovnikov, ki na vsa usta hvalijo rusko in srbsko 'dobroto.' — Op. ur.) Je-li to prav, da se rimo-katoliški duhovnik poteguje za rusko-srbsko pravoslavje?! Po mojem mnenju ni. Kajti vsled takega nastopanja sejejo med slovensko ljudstvo, ki je zvesto svojemu cesarju, svojemu vladarju, svoji materinščini, svoji rodni grudi in seve tudi svoji veri, sovraštvo in prepire. Duhovnikom dolžnost je ljubiti in učiti, ne pa sejati sovraštva in prepirov. Večina naših tukajšnjih duhovnikov je dobra in spoštovanja vredna, a nekaj jih je pa le vmes, ki bi silno radi postali pravoslavni ter zamenjali svoje talarje z mantijo.

New-Yorški ''Osel'' je vedno slavil hrabrost srbskih vojščakov ter zatrjeval, češ, kako z veseljem se bore proti Avstriji. Res je pa, da se morajo boriti, ker jih silijo v to srbski častniki z revolverjem v roki. Slučajno sem se sešel v mestu Bratfort z nekim Srbom, ki se je vdeležil bojev ob Drini. Pokazal mi je zaceljene rane ki jih je dobil v tej vojni, ter povedal, kako junaško so se borili avstrijski vojaki, posebno pa Slovenci in Hrvati, med katerimi je tudi bilo dosti pravoslavnih. Nadalje je tudi rekel, da so jim njihovi častniki zatrjevali češ, da je Avstrija ob vso moč. ''Tako so nas bodrili'', je pripovedoval tisti Srb, naj gremo s korajžo v boj, ali ko smo se približali avstrijskim vrstam, so začele strojne in vojaške puške svoje delo. Kakor dež so se krogle vsipavale na nas. Mi nismo mogli zdržati tega svinčenega dežja. Spustili smo se v beg. Ali zaustavili so nas častniki ter nas silili z revolverji, naj gremo nazaj. Toda mi jih nismo ubogali. Na tem begu je padlo mnogo naših častnikov od naših krogel. Ker sem bil ranjen, so me poslali v bolnišnico. Ko sem okreval, sem pobegnil čez Grško v Ameriko.

Vidite, ljudje božji, kako neznansko laže tista sakserjeva cunja, ko piše, da gredo Srbi z veseljem v boj proti Avstriji. Pa kaj hočemo. Kramarji si na vse mogoče načine prizadevajo ter se zvijajo, kako bi lažje dobili več žrtev v svoje kremplje. Pa odpustimo jim, saj ne vedo, kaj delajo.

Vprašal bi Vas še rad, g. urednik, kako se obnašajo pogrebci rajne lige?! (Tožarijo se in zmerjajo s sleparji itd. — Op. ur.) Ali že nosijo črne kravate, ker to bi se jim na vsak način spodobilo?! Ali menda se težko dobi taka roba. No jaz bi jim hitro pomagal iz zadrege ter jim svetoval kako priti do tiste robe. Gotovo imajo v sakserjevem brlogu med staro šaro kakšno staro marelo. Le-to naj si lepo razkosajo, pa bodo dobili prav lepe pankelce, ki jim bodo prav dobro služili kot kravate okoli njihovih gosjih vratov.

Ali so rajni ligi že postavili spomenik- (Ligin spomenik je Sakserjev kurnik na Cortlandt Str. — Op. ur.) Če se ne, bi jim svetoval, naj denejo na spomenik tale napis:

Tukaj počiva slovenska lega,
ki jo je zlegla ničvredna zalega.
Tu počivaj zavedno pozabljena.
skovana v kurniku Franka Sakserja.

Na koncu svojega pisanja pozdravljam iskreno vse čitatelje in čitateljice tega neprecenljivega lista, Tebi pa, dragi 'Slovenski Narod' želim kar največ uspehov. Le stopaj krepko naprej po začrtani poti!

John Laurich.

GENERAL PL. AUFENBERG

General pl. Aufenberg oproščen. Dne 2. in 3. avgusta se je vršila pred divizijskim sodiščem na armade s tem, da je v jeseni leta Dunaju glavna razprava proti generalu infanterije, Moricu vitezu pl. Aufenbergu. Obtožen je pa bil da je v nevarnosti spravil varnost 1912. za zasedanja delegacij v Budimpešti sporočil na Dunaj vpokojenemu polkovniku Henriku vitezu pl. Schwarzu, tajne dispozicije o vojaških defenzivnih odredbah monarhije. To da je storil radi tega, da bi Schwarzu materijalno pomagal, in na ta način da mu je dne 18. novembra 1912 poslal zaprto karto, v kateri mu je sporočil, da pride skoro gotovo do delne mobilizacije na severu. Dne 21. novembra 1912 mu je pa brzojavno sporočil imena poveljnikov 1., 10 in 11. kora in pa od vojnega ministrstva isti dan z najvišjim dovoljenjem sklenjeno zvišanje mirovnega stanja pri četah in zavodih omenjenih korov s tem da je zagrešil zločin kršenja službenih predpisov v splošnem po § 272 a) voj. kaz. reda. Sodišče pravo-je generala Aufenberga krepno oprostilo.

ZASTONJ

Zdravniška knjižica Kažipot k zdravju.

Ta knjižica pove enostavno, kako se nekatere bolezni, kakor je **sifilis** ali **zastrupljenje krvi, mozolji, kožne bolezni, stare rane, kapavica, živčna slabost, moška onemoglost, semenotok, mehurne in ledvične teškoče, nalezljive** in druge moške ter ženske bolezni na spolno-urinarnih organih, vspešno zdravijo **privatno doma** in z **majhnimi stroški.**

Pove tudi o našem vspešnem zdravljenju drugih bolezni, kakor so **neredností želodca in jeter, žolčnica, zapeka, zlata žila, revmatizem, katar, naduha** in slične teškoče.

ALI TRPITE

na katerem izmed sledečih simptomov: bolečine v križu, bolečine v zgibih, glavobol, izguba apetita, kisloba v želodcu, povračanje hrane, bljuvanje, žolčno riganje, nečist jezik, smrdeča sapa, izguba spanja, slabe sanje, slabost in nagla razburjenost, nervoznost in razdraženost, onemoglost ob jutrih, črni kolobarji pod očmi, sramežljivost in izogibanje družbe, nemarnost, bojazen in srčna tuga? — Ti simptomi so znamenje, da vaš telesni sistem ni v redu in da potrebujete zdravniških nasvetov in pomoči.

Naša **brezplačna knjižica** vam pove dejstva glede teh simptomov in teškoč; pove vam tudi o našem zdravljenju, ki pomaga moškim do zdravja, moči in **svežosti,** da so zopet **možje.** Zaloga znanosti je in vsebuje nasvete in podatke, katere bi moral znati vsak moški in vsaka ženska, posebno pa tisti, ki se nameravajo ženiti. Iz nje lahko spoznate vzroke svojega trpljenja in kako bi se vaše teškoče obvladale. Čitajte to knjižico, **kažipot k zdravju,** in okoristite se z njo.

Pošljite ta kupon še danes.

DR. J. RUSSELL PRICE CO., S 1002, 208 N. 5th Ave., Chicago, Ill.

Cenjeni doktorji:—Pošljite mi takoj vašo zdravniško knjižico popolnoma zastonj in poštnine prosto.

Ime ....

Stev. in ulica ali Box No. ....

Mesto .... Država ....

ZAKAJ NAJ NAŠI ROJAKI VLAGAJO SVOJE DENARNE PRIHRANKE V PRVO-DRUGO NARODNO BANKO V PITTSBURGU, PA. IN ZAKAJ NAJ POŠILJAJO SVOJ DENAR POTOM NJE V STARO DOMOVINO.

KER je ta banka Narodna banka.

KER je kot Narodna banka pod nadzorstvom vlade Združenih držav ter je redno pregledovana po vladnih uradnikih.

KER mora petkrat na leto poročati o svojem poslovanju v Washington.

KER ima pravico izdajati papirnat denar ter v jamstvo deponirati vladi vrednostne papirje.

KER je ta banka članica novega Zveznega Rezervnega Bančnega Sistema ter je ena izmed velike skupine Bank, ki vzajemno jamčijo druga za drugo in njihove vlagatelje.

KER so pri Narodnih bankah tudi delničarji, t. j. ljudje, ki so lastniki banke, odgovorni ne samo za vsoto svojih deležev, ampak za dvakrat tolikšen znesek.

KER posluje ta banka že 63 let, a ni še nikdo izgubil le količkaj denarja pri njej

KER ima veliko glavnico in velik rezervni fond preko $5,000.000.

KER plačuje obresti na vložke ter izplačuje prihranke na zahtevo in brez odloga.

KER lahko vsakdo piše tej banki v slovenskem jeziku, in to pismo se bo razumelo ter odgovorilo nanj v istem jeziku.

KER ta banka posluje z največjimi bankami v Evropi ter jamči, da bo denar, ki ga odpošljete potom nje v staro domovino, tamkaj izplačan, ali v slučaju, če se to ne more zgoditi radi sedanje vojne, še ga vam vrne.

KER zastopa izrečno vse velike parobrodne družbe ter je pripravljena Vam stati obstrani s svojim nasvetom v slučaju, da nameravate dovesti svojo družino semkaj.

Tisočerim rojakom, katerim je količkaj na njihovih prihrankih, moremo edinole priporočati, da poslujejo v svojih denarnih zadevah s to močno banko.

KER Vam ni treba iti osebno na to banko, kadar hočete poslati svoj denar, ali kadar ga hočete vložiti na obresti, nego

KER lahko poslujete s to veliko banko pismenim potom takisto kakor človek, ki živi v velikem mestu. A.

Z ZAPADNEGA BOJIŠČA.

FRANCOSKI NAPADI POVSOD ODBITI.

Berlin preko Londona, 8. septembra. — Glasovi včerajšnega poročila odstrani vrhovnega vojnega poveljstva je bilo razstreljevanje min v Belgiji uspešno. Francoski napadi v Artois so bili odbiti in sovražni sunek v Vogezih se je skončal s popolnim polomom za nasprotnika. V Champagni kakortudi med Maaso in Mozlo so govorili izključno le topovi. Poročilo se glasi kakor sledi:

Ob uspešnem napadu z minami na sovražnikove saperje severno Diksmunda je bilo precej Belgijcev vjetih. Tudi ena strojna puška je bila zaplenjena.

Severno Soucheza je poizkusil sovražnik vojno srečo s slabotnim napadom z ročnimi granatami, ki pa je popolnoma zavrnjen.

Francoski sunek pri Sonderbach v Vogezih se je docela izjalovil.

V Champagni v območju med Maaso in Mozlo so se razvili ljuti artiljerijski spopadi.

Ob napadu nekega sovražnega aeroplana na Lichterwalde, severno Roulers v Flandriji je bilo sedem prebivalcev ubitih in dva ranjena.

Nemški bojni letalci so sestrelili neko sovražno letalo, ki je krožilo nad južnovzhodno okolico Sankt Avolda. Posadka sovražnega aeroplana je bila ubita.

IZPRED DARDANEL.

Berlin, 7. septembra. — Nemški prestolonaslednik Viljem je čestital turškemu vojnemu ministru Enver-Paši k sijajni zmagi, ki so jo izvojevale turške čete nad zavezniki pri Anafartar. V svojem odgovoru na to čestitko je izrazil Enver-Paša svojo zahvalo ter obenem upanje, da se Turkom skoro posreči pognati anglo-francoske vojne sile na Galipolisu v morje.

Turki vjeli posadko.

Turki so vjeli tri častnike in 25 mož od posadke na sovražnem podvodniku, ki ga je raztrelila neka turška ladja.

Sovražne torpedovke so poizkušale priti bliže, a so jih prepodile naše baterije, še pristavlja poročilo iz Carigrada.

Turki so zajeli mnogo plena.

Carigrad, preko Londona, 6. septembra. — Iz turškega glavnega vojnega stana objavljajo danes sledeče poročilo o bojih ob Dardanelah:

„V območju Anafartarja so izvedli oddelki naše prednje straže nekaj uspešnih ponočnih napadov ter zajeli precej plena.

„Pri Avi Burnu se nadaljujejo artiljerijski boji.

„Pri Sed-il-Baru je obstreljevala sovražna artiljerija menjaje pa brezuspešno Alroui Tempefronto“.

Rušilec potopljen?

Atene, 6. septembra, preko Pariza. — Zavezniški podvodnik je potopil v Marmarskem morju turški torpedni rušilec „Yar Hissar“

Boji v Kavkazu.

Petrograd, preko Londona, 7. septembra. — Tu se je objavilo službeno obvestilo iz glavnega stana v Kavkazu, kakor sledi:

„V soboto se je vršila na obali srdita kanonada.

„V smeri proti Olti in pri Tevi so Turki zaman streljali na naše postojanke. Pod vasema Alhiz in Khouliga je prišlo med prednjima stražama do spopadov. Pri Vanu so naše patrulje izvedle uspešno rekognosciranje.

„Na ostali bojni črti je položaj neizpremenjen“.

BOJNE MAPE

EVROPSKIH V BOJ ZAPLETENIH DRŽAV V OBLIKI VELIKE KNJIGE Z 20 STRANMI.

SAMO 25 CENTOV.

Najnovejši bojni zemljevid, knjiga 20 strani v barvah. Knjiga je velika 14½ palca v dolžino in 10 palcev v širino.

Najprej so navedene sile vseh vojsk s številkami, nadalje so v njej slike vladarev vseh vojskujočih se držav in onih, ki se še utegnejo zaplesti v vojno. Skupaj deset vladarjev.

Zatem prva mapa v barvah porazdeljuje celo Evropo, kakor se v sedanji vojni grupirajo države, in kdo in proti komu se bori, je tudi označeno v barvah.

Četrta stran obsega cel svet, na kateri je označeno, koliko ima vsaka vojujoča se država kolonij ali naselbin in kje se nahajajo.

Na peti strani je v barvah nemško cesarstvo, obkroženo od sovražnikov, ki se bojujejo, in kje se bojujejo.

Na šesti strani je Rusija z mejami Nemčije in Avstro-Ogrske, kjer se sedaj bijejo silno krvavi boji.

Sedma stran obsega Anglijo z njenim otočjem in Irsko, okoli katere se bijejo velikanske pomorske bitke.

Na osmi strani je Francija z mejami na Nemčijo in Belgijo, koder razsajajo najljutejši boji.

Deveta stran obsega celo avstro-Ogrsko državo z njenimi mejami na Srbijo, kjer so se bili naši sinovi, bratje in sosedje, in pa z mejami na Rusko, kjer se sedaj merijo avstrijske in ruske vojske v najsrditejših bojih.

Na deseti strani je Srbija z novo teritorijalno posestjo in mejami, kjer se nahaja sedaj srbska vojska i t. d.

SAMO 50 CENTOV,

pa dobite velikansko knjigo istotako s tolikimi stranmi in s slikami vladarjev vseh sedaj v boj zapletenih držav, poleg te pa še eno knjigo s slikami z bojišča, ki vsebuje 50 krasnih slik.

Na sredini te zemljepisne knjige je posebno natanko in precizno izdelan zemljevid avstro-ogrske monarhije, kjer se najde vsa naša mesta in se more natanko zasledovati bojne dogodke v naši domovini v Karpatih in v Galiciji. Knjiga je zares prekrasno delo s 50 velikimi slikami z bojišča.

A vse to dobite samo za 50 centov.

Kdor torej želi prvo, samo mapo ali drugo, mapo s slikami z bojišča“, naj se takoj naroči ter pošlje obenem 25 ali 50 centov na upravo „Slovenskega Naroda“.

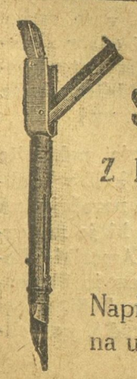

ŽEPNO PERO, SVINČNIK in PEČAT Z IMENOM IN PRIIMKOM SAMO ZA NAŠE NAROČNIKE.

50c

Napišite svoje ime im priimek, pošljite 50 c. na upravo lista, navedite svoj točni naslov, in naročilo se bode takoj izvršilo.

Avstrijski prestolonaslednik, nadvojvoda Karl Franc Josip, odlikuje svoje vojščake na italijanskem bojišču.

THE AUSTRIAN HEIR TALKING TO SOLDIERS WHO ARE GOING TO THE FRONT

Avstrijski prestolonaslednik, nadvojvoda Karl Franc Josip, je zelo priljubljen general na italijanski fronti.

Na gornji sliki ga vidimo, kako se pogovarja s hrvaškim vojakom, pripevši mu na junaška prsa hrabrostno svetinjo.

Mladi prestolonaslednik je posebno priljubljen med našimi in hrvaškimi polki, s katerimi se on najbolj ponaša. Kadarkoli se mu le nudi prilika, se spusti v razgovor z vojščaki, vpraševaje jih o njihovih doživljajih na fronti. Pa tudi za domače razmere se prav rad zanima, vsledčesar je vojakom nadvse všeč razgovor z možem, ki bo vladar naše drage domovine.

PARNIK „HESPERIAN“ POTOPLJEN.

Parnik „Hesperian“, last parobrodne družbe Allan-Line, se je potopil 6. septembra ob šestih in 45 minut nekaj milj od Queenstowna. Kapitan Main in 25 ljudi njegovega moštva se je zaman prizadevalo več dolgih ur privesti poškodovano vozilo v luko. Ponoči se je ladja polagoma nagnila nastran, in ob solnčnem vzhodu so jo zagrnili morski valovi. prav ničesar gotovega ne more O tem parniku se zasedaj še trditi. Natančna preiskava bi šele dognala, je-li bil parnik torpediran, ali ne. Ali kaj takega ni mogoče. Potniki in moštvo zagotavljajo sicer, da je bil torpediran, ali doslej niso še naleteli na nikogar, ki bi bil videl kak podmorski čoln ali torpedo.

Ob le-tej katastrofi je zaznamovati 26 mrtvih, med katerimi ni slučajno nobenega Amerikanca „Hesperian“ se je držal po eksploziji še 34 ur na površju.

ŠPANCI HOČEJO GIBRALTAR NAZAJ.

Berlin, 6. septembra. — Velikansko senzacijo je zbudil ne samo po celi Španiji, ampak tudi po vseh aliirskih deželah, zlasti pa na Angleškem, vest, da namerava liberalna skupina španskega parlamenta interpelirati na vlado glede nadaljnega zadržanja napram gibraltarskemu vprašanju. Kakor poročajo, je že 82 članov liberalne stranke podpisalo tozadevno interpelacijo.

(Gibraltarja so se polastili Angleži 21. julija l. 1704. Odtelj je trdnjava neprestano v angleških rokah. V mirovni pogodbi utrechtski iz leta 1714. so pripoznali Gibraltar tudi formelni Angležem.)

ROMUNSKA KLIČE POD OROŽJE.

Berlin, preko Londona, 6. septembra. — Sledeča uradna izjava se daje danes naznanje:

„Kakor se poroča iz eŽneve (Švica), je Romunska pozvala vse svoje državljane, ki se mude v Švici ter so podvrženi vojaškim dolžnostim, naj se zglasijo pri svojih četah.

VELIKA ZMAGA AVSTRIJSKE VOJSKE.

Dunaj, 8. septembra. — Bitka, ki se je nekaj dni bila v severnovzhodni Galiciji blizu mesta Brodi se je končala s sijajni zmago avstrijske armade generala Boehm-Ermolli. Rusi so na 40 kilometrov široki fronti, ki je segala notri tja do ruskih tal, dočista poraženi. Niti ene postojanke v tem območju ni mogel sovražnik obdržati, ki se je jel po porazu umikati. Sedaj ga avstrijske vojske preganjajo ter so na vzhodni strani mesta Brodi že dosegli ruska tla. Rusi so opustili tudi svoje postojanke ob besarabski meji ter se potegnili v svoje ozemlje.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

BOJNI DOGODKI NA VZHODNEM BOJIŠČU.

„Južnovzhodno bojišče: Boj za posest črte ob Seretu se razvija in nadaljuje ugodno za nas“.

BRODOVJE VZHODNEGA MORJA SE ČEDALJE-BOLJ BLIŽA RIGI.

London, 8. septembra. — Petrograjski poročevalec lista „Times“ javlja, da stremi nemško brodovje Vzhodnega morja po mnenju vojaških strokovnjakov, izraženem v listu „Novoje Vremja“ s svojim ponovljenim napadom na Rigo za tem, da si pridobi ob obrežju trdno oporišče in da bo imelo ugodnejšo zvezo s četami, ki operirajo na dvinski fronti.

Prevažanje municije in težkih topov bo baje naletelo na vedno večje zapreke. Zavzetje riške luke bi Nemcem izdatno olehčalo položaj. Kajti potem bi lahko prav naglo po Dvini navzgor preskrbovali svoje čete na kopnem z vsemi vojnimi potrebščinami.

Poročevalec lista „Times“ pristavlja, da je za Nemce zelo drzna in nevarna naloga, priboriti si prehod čez Dvino, to pa zlasti zato, ker straži vse najugodnejše točke za takšno podvzetje ruska artiljerija.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

PRAVICA IN DOLŽNOST AVST. POSLANIKA.

Ni avstrijski poslanik opozori svoje rojake, naj nikar ni storé kaj takega, kar bi jih po postavah njihove rojstne države zaznamovalo za izdajalce njihove domovine, potem mora seve dobiti potne liste, pobrati svoja šila in kopita ter oditi iz Združenih držav.

Dr. Dumba je glede te zadeve zaprosil sestanek z državnim tajnikom ter je dne 6. septembra že pozno popoldne odpotoval iz Lenoxa, Mass. v Washington.

DIVJE JAGODE UMORILE OTROKA.

Karl Buck, štiriletni sin Karla Buck, 3101 Jamaica Avenue, Richmond Hill, Queens, ki se je najedel divjih jagod v Forest Parku, je umrl 6. septembra vsled zastrupljenja.

Pred enim dobrim tednom je bil otrok s starejšimi tovariši v parku, kjer se je nazobal divjih jagod. Takoj naslednji dan je deček zbolel.

(Nadaljevanje s 1. str.)

PAPEŽ, GLASNIK MIRU.

kakorkoli že s svojim velikim ugledom vplivati na evropske velesile v svrho sklicanja mirovne konference. Ker je Avstrija v tesnem stiku z Vatikanom, se domneva, da bi ne nasprotovale tevtonske zaveznice mirovnim pogajanjem. Ali tega pa ne zato, ker bi bile morda že dokraja izmučene, ne morda iz takšnega vzroka, iz kakršnega je bila zaprosila Japonska mirovnega posredovanja odstrani ameriške vlade, nego-le zato, ker se jim zdi škoda človeških življenj, zato, ker stremite Avstrija in Nemčija za kulturnimi cilji.

Zato jima pa tudi ne more Wilson diktirati mirovnih pogojev.

Aliirci, Angleži, Francozi in Rusi, ne marajo ničesar slišati o miru. To pa zato ne, ker se ne marajo ponižati, dobro vedoč, da bi morali vsled dosedanjih porazov le popuščati in pripoznavati, dajati in plačevati — Avstriji, Nemčiji in Turčiji.

Potemtakem bo prinesla šele popolna zmaga avstrijskega, nemškega in turškega orožja toli zaželjeni mir, in glas papeža Benedikta XV. bo skoro gotovo glas vpijočega v puščavi.

12.000 MOŽ V MEHIKO.

ZDRUŽENE DRŽAVE SE PRIPRAVLJAJO NA BOJ Z MEHIKANCI.

Washington, 7. septembra. — Ker se sluti, da zaplešejo tudi ameriški soldati in oboroževani Amerikanci bojni ples, je oddrčalo danes 24 vagonov amerikanskih čet, 14 vozov vojnih potrebščin in deset vagonov konj na neko mesto blizu Missiona, Tex.

Uradniki Southern Pacific so boveščani, da bodo pripravljeni vsak čas prevzeti prevoz ameriških čet. Med današnjem dnem in petkom bo prešlo skozi New-Orleans 12.000 mož, ki so na poti v Mehiko.

Listnica uredništva.

J. H. GROSS, Kans. — Vašo, oziroma naših vojakov pesmico sprejeli. Priobčimo jo v prihodnji številki „Slovenskega Naroda“. — Živeli!

J. M., Collinwood, Ohio. — Vaš dopis priobčimo radi pomanjkanja prostora prihodnjič. — Glede „Rdečega križa v Ljubljani“ nam še ničesar sporočili. Kakor razvidimo iz raznih iz Vaše naselbine dospelih pisem, je zanimanje za akcijo „Rdečega križa v Ljubljani“ veliko. — Hvala za dopis. — Pozdravljeni!

POŠLJITE SAMO 25 centov

na upravo „SLOVENSKEGA NARODA“ kot četrtletno naročnino in dobivali boste najugledneji in najneodvisneji časnik v Ameriki.

Polletna naročnina $0.50
Celoletna naročnina ..... $1.—
(Opozarjamo vas na naše krasne darove)

SLIKE Z BOJIŠČA.

PRIHAJAJO VSAK TEDEN NOVE IN JIH LAHKO DOBITE POPOLNOMA BREZPRAČNO.

—:—

Vsakemu našemu naročniku, kateri nam najde novega naročnika vsaj za pol leta in pošlje njegovo ime in naročnino (najmanje 50c) na upravo bode dobil na zahtevo gori imenovane bojne slike za poklon brezplačno in poštnine prosto

NAŠIM NAROČNIKOM NA ZNANJE.

V zadnjih dneh nam je došlo veliko vprašanj glede vojaških zadev. Mnogi naši rojaki so nam priložili tudi zneske po 50 c., misleč, da tudi mi računamo za par stopinj na avstrijski konzulat po 50 c., kakor je to storila svojčas Sakserjeva šifkartašnica.

Da obvarujemo rojake pred nepotrebnimi stroški, naznanjamo vsem naročnikom „Slovenskega Naroda“, da izvršuje uredništvo „Slovenskega Naroda“ vse zadeve, ki so v zvezi z avstrijskim konzulatom in katerih ne morejo opraviti naši naročniki sami, popolnoma BREZPLAČNO. Le če je treba vrniti listine po pošti naj nam prilože poštnih znamk v primerni vrednosti.

Uredništvo „Slovenskega Nar“

OKLIC.

Mestna hranilnica ljubljanska v Ljubljani po g. dr. Ivanu Tavčarju, odvetniku v Ljubljani, toži tu sodnu Franceta Strajnar iz Lukovka št. 4 pri naznani sodišču pooblaščenca.

C. kr. okrožno sodišče v Rudolfovem, odd. Ia, dne 21. julija 1915.

Zoper Ignacija Klobučar, posestnika v Gor Toplicah št. 19. sedaj v Ameriki neznanega bivališča se je podal pri c. kr. okrajni sodniji v Rudolfovem po Hranilnici in posojilnici za Kandijo in okolico v Kandiji, zastopani po dr. Žiteku, tožba radi 500 K in 200 K s pripadki.

Narok za ustno sporno razpravo o tožbi določa se na dan

2. septembra 1915

dopoldne ob 9. uri pri c. kr. okrožnem sodišču, v izbi št. 30.

V obrambo pravic Ignacija Klobučar se postavlja skrbnikom g. Ivan Smoliki v Novem mestu, kateri ga bo zastopal v oznamenjeni pravni stvari na njega nevarnost in stroške, dokler se ali ne oglasi pri sodniji ali ne imenuje pooblaščenca.

C. kr. okrajna sodnija v Rudolfovem, odd. II., dne 1. avgusta 1915.

VELIKA PONUDBA

Spredni del Zira škatljice vreden ½c. v gotovini
Celi kupon vreden ½ centa v gotovini

Celi kuponi in spredaji deli škatljic imajo isto vrednost. Se jih lahko izmenja za gotovino ali vredne predmete. (Ta pogodba ugaspe 31. decembra 1915.)
P. Lorillard Co., Inc., New York Est. 1760

OKLICI.

Uradni oklici c. kr. oblastev v stari domovini, so velike važnosti za tistega, kogar se tičejo. Ker se utegne zgoditi, da bi ta ali oni v oklicih prizadeti rojak ne čital našega lista, opozarjamo cenjene čitatelje „Slov. Naroda“, naj dotičnika obvestijo o oklicu, ki se ga tiče.

POKLIC NEZNANIH DEDIČEV.

Dne 16. februarja 1915. umrla je Marija Rakoše iz Toplic, zapustila je pismeno poslednjo voljo z dne 7. januarja 1915., ki vsebuje sama volila. Ta poslednja volja pa ni veljavna, ker je bila zapustnica radi slaboumnosti pod kuratelo. (P 95-99.) Ker sodišču vsi njeni dediči niso znani, postavlja se za skrbnika zapuščine gospod Jožef Počervina, posestnik iz Birčne vasi št. 6. Ta ima gospodariti in oskrbovati posestvo zapustnice skozi eno leto proti primerni oškodnini, ter ima koncem leta položiti račun.

Kdor hoče kaj zapuščine za se zahtevati, mora to tekom enega leta od danes naprej sodišču naznaniti in svojo dedinsko pravico izkazati. Po preteku tega izroči se zapuščina onim dedičem po razmerju njih pravic, ki se bodo do tedaj zglasili in izkazali svoje dedinske pravice.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem odd. I., dne 4. avgusta 1915.

POKLIC NEZNANIH DEDIČEV.

Antonija Janeš, delavka iz Potoške vasi štev. 44, je umrla dne 24. avgusta 1901 v deželni bolnici ne zapustivši nikake poslednje volje.

Sodišču ni znano, ali je kaj dedičev. Za skrbnika zapuščin se postavlja g. Josip Pirc, posestnik in župan v Koredežu št. 5.

Kdor hoče kaj zapuščine za se zahtevati, mora to tekom enega leta od danes naprej sodišču naznaniti in svojo dedinsko pravico izkazati. Po preteku tega roka izroči se zapuščina v kolikor izkažejo dediči svoje pravice te-tem, vkolikor bi se pa to ne zgodilo pripade zapuščina državi.

C. kr. okrajno sodišče v Litiji, odd. I, dne 26. julija 1915.

OKLIC.

Zoper Martina Ogulina iz Mrzlega polja, sedaj neznanega bivališča, se je podala pri c. kr. okrajni sodniji v Metliki po Neži Simonič, posestnika ženi na Vinem vrhu štev. 2, zastopani po c. kr. notarju Ivo Bakovniku v Metliki, tožba zaradi izbrisa.

Na podstavi tožbe se določa narok na dan 28. avgusta 1915. dopoldne ob 9. uri pri tem sodišču, v izbi štev. 30.

V obrambo pravic toženega Martina Ogulin postavljeni skrbnik Jakob Plut, župan in posestnik na Vrtači štev. 12, bo zastopal toženca v oznamenjeni pravni stvari na njegovo nevarnost in stroške, dokler se ta ali ne oglasi pri sodniji ali ne imenuje tej pooblaščenca.

C. kr. okrajna sodnija v Metliki, odd. II., dne 31. julija 1915.

OKLIC.

Zoper odsotnega Jožeta in Nežo Klemenčič iz Verhulj štev. 10, podala se je bo Okrajni posojilnici v Krškem tožba zaradi 1931 K 41 v.

Narok za ustno sporno razpravo določi se na 31. avgusta 1915., ob 9. uri dopoldne pri tem sodišču.

V obrambo pravic postavljeni skrbnik gospod Franc Perhauc v Krškem ju bo zastopal, dokler se ali ne oglasita pri sodniji, ali ne imenujeta pooblaščenca.

C. kr. okr. sodišče Krško, odd. II., dne 4. avgusta 1915.

C. in kr. avstro-ogrski generalni konzul v New-Yorku išče sledeče osebe, da naznanijo svoje naslove:

Brdlik Vladimir, Serowitz; — Hrovat Josephine, Trst; — Jira Vaclav, Praga; — Lovrich Pietro; — Sakso Peter; — Wuczycky Stanislav, — Podgorze; — Wochian Wilhelm Brunn.

OKLIC.

Zoper odsotnega Janeza Kocjana, posest. sina iz Rebra št. 4 se je podala pri c. kr. okrajni sodniji v Ljubljani po g. Fran-u Jamnik v Lanišah štev. 14, tožba zaradi 460 K s prip.

Na podstavi tožbe se določa narok za ustno razpravo na

14. julija 1915.,

dopoldne ob 9. uri pri sodniji, soba št. 50.

V obrambo pravic Janeza Kocjana skrbnikom postavljeni gospod Jožef Kocjan, užitkar v Rebru štev. 4 bo zastopal toženca toliko časa, dokler se on ne oglasi pri sodniji ali ne imenuje pooblaščenca.

C. kr. okrajna sodnija v Ljubljani, odd. II., dne 2. julija 1915.

Slovenci in Slovenke, naročajte se na „Slovenski narod“.

SLOVENSKI NAROD

(SLOVENIC PEOPLE.) Established 1906. Published every Thursday.

Published by Slovenski Narod Publ. Co., Inc. Felix Dolinar, Pres. C. Kolstad, Sec'y & Treas.

AMERICAN IN SPIRIT. FOREIGN IN LANGUAGE ONLY.

The best advertising Medium to reach the Slovenic people in the United States and Canada.

Entered as second class of mail matter at the New York Post Office under act of Congress of March 3. 1879.

Naročnino pošljite po Post., Express- ali Bank Money Orderju, ali pa v registriranem pismu na:

„SLOVENSKI NAROD“ 45 Vesey St. New York, N. Y.

9th YEAR. — Thursday, September 9. 1915. — No. 29.

ZA RDEČI KRIŽ V LJUBLJANI.

Osrednji odbor „Rdečega križa v Ljubljani“ sestoji iz naslednjih članov:

Predsednik: PETER PETEK, 308 — E. — 6th St. New-York City.
Tajnik: JOS. PAVLIČ, 341 — E. — 9th St. New-York City.
Blagajnik: JOHN JURKAS, ml., 640 Warren St. Brooklyn N. Y.
Zapisnikar: MARTIN HOLEŠEK, 275 — E. - 10th St. New-York City.
Zastopnik: JOHN INTIHAR, 21 Webster St. Newark N. J.
Nadzorniki: JOHN JURKAS, star., 640 Warren St. Brooklyn, N. Y.
ALOIS HENIGMAN, 331 — E. - 24th St. New-York City.
JOHN PETERKA, 124 First Ave., New-York City.

Krajevna nabirališča, odbore in zaupnike „Rdečega križa v Ljubljani“ prosimo, naj se odslej nadalje obračajo v vseh zadevah, tičočih se „Rdečega križa v Ljubljani“, na gori imenovanega tajnika Mr. JOS. PAVLIČ, 341 — E. — 9th St. New-York City, nabrane prispevke pa naj pošiljajo blagajniku: Mr. JOHN JURKAS, ml., 640 Warren St. Brooklyn. N. Y.

Rojaki in rojakinje, sedaj so vse formalne zadeve glede „Rdečega križa v Ljubljani“ popolnoma urejene. Odbor je sestavljen slov. podporno društvo „Orel“ št. 90. J. S. K. E. v New-Yorku je prevzelo nalogo osrednjega nabirališča, in nabiralne pole za „Rdeči križ v Ljubljani“ so tudi izgotovljene. Treba je še samo Vaše naklonjenosti, požrtvovalnosti in agilnosti, pa bomo zbrali tolikšno vsoto da nam bo iskreno hvaležen slovenski narod onkraj morja, a mi pa lahko ponosni.

Na tem polju delujejo lahko vsi naši rojaki širom Amerike. Saj nima akcija „Rdečega križa v Ljubljani“ prav nikakšnega političnega ozadja.

Namen „Rdečega križa“ je preplemenit, da bi imel le količkaj posla s politiko.

„Rdeči križ“ ima nalogo skrbeti za ranjene vojake, jih obvezovati, jih zdraviti ter tako otemati smrti.

„Rdeči križ“ izvršuje nadvse človekoljubno delo.

Kadar otema padlega vojaka smrti, ga ne vpraša niti po veri niti po političnem naziranju in mišljenju. „Rdečemu križu“ je le na tem, da vrne ranjenega vojaka, čele mogoče, zdravega njegovim domačim, njegovemu narodu, njegovi državi.

In če se pridružimo tako plemenitemu in človekoljubnemu delu ter z denarnimi prispevki pomagamo „Rdečemu križu“ vračati ozdravelc junake slovenskemu narodu, potem ne more biti niti govora o političnem ali organizatoričnem namenu.

Kakor je vsakomur dobrodošla vsakršna pomoč v njegovi bolezni, tako je tudi vsakdo, neoziraje se ne na to ali ono politično strujo dolžan v prvi vrsti pomagati svojim ranjenim rojakom v stari domovini.

Le taki in nič drugačni nameni so za akcijo „Rdečega križa v Ljubljani“.

Vse naročnike in naročnice „Slovenskega Naroda“ pozivljamo naj prilože ob pošiljanju listove naročnine par niklov ali pa še več — kakor pač kdo more — za „Rdeči križ v Ljubljani“. Vse te prispevke bomo objavili v listu ter jih poslali blagajniku „Rdečega križa v „Ljubljani“.

Prispevajte, nabirajte ter sledite lepima zgledoma slov. podp. društva „Orel“ v New-Yorku in krajevnega odbora v Indianapolis, Ind.! Kajti v New-Yorku in v Indianapolis, Ind. prirede naši rojaki 18. septembra veselico vprid „Rdečemu križu v Ljubljani“.

Vsi na delo, in uspeh bo sijajen!

Uredništvo „Slovenskega Naroda“.

KAMELEONSTVO NAJNIZKOTNEJŠE VRSTE.

II.

V „Rimskem katoliku“, I. str. 482. pravi dr. Anton Mahnič dosedaj največji slovenski polemik, obenem najtemperamentnejši ker najnačelnejši in najpreverjenejši, sledeče: „Dovoljeno je v mnogih slučajih javno osvečati nepoštenost i podlost škodljivega nepriatelja, smešiti njegovo nrav, sramotiti njegovo ime i priimek. Da in posluževati se smemo k temu i proze i stihov, i resnobe i šale, karikature i vseh umeteljnosti in sredstev. **Paziti pa moramo, da ne vpotrebimo nikdar laži v obrambo resnici“.**

Da, v vsaki polemiki moramo paziti na to, da se ne poslužimo nikdar laži v obrambo resnici.

Zato so lahko uverjeni vsi naši čitatelji, da sloni naša polemika zoper najpodlejši slovenski list, zoper sakserjevo reklamno in kramarsko plenico, edinole na dejstvih.

V prvem članku pod gornjim naslovom smo omenili, da hočemo navesti v teh-le vrsticah dejstva, ki dovolj jasno očitujejo resničnost naše trditve, da je povsod umazanost, podlost, blatnost in kramarstvo poleg, koderkoli ima sakserjeva kramarija svoje umazane prste vmes, in kakršnokoli akcijo začne nesramna sakserjeva zalega.

Le ozrimo se nekoliko v preteklost!

Dolgo dobo, celih 23 let, se je vsiljeval Sakser s svojo kramarsko in kameleonsko plenico na krmilo slovenske javnosti v Ameriki.

In doseženi uspehi?! — Ti so in niso.

Vsak časopis mora stremeti v tej ali oni obliki, v tej ali oni politični obleki, za tem, da kar najbolj pomaga in koristi kar največ tistim, ki ga združujejo. In svak list pa združujejo ljudje tistega naroda, v čegar jeziku je pisan. Ker je sakserjeva plenica slučajno pisana v slovenščini, jo združujejo ameriški Slovenci.

Toda Sakser ne misli tako. On meni, **da jo združuje on sam, vsledčesar mora služiti edinole njegovim nameram, njegovim umazanim kramarskim nakanam.** Zato pa tudi toliko kameleonstva v njej, zato je tudi tako pusta in dolgočasna, kakor so dolgočasni in pusti megleni in deževni dnevi v pozni jeseni.

O doseženih uspehih smo rekli, da so in niso.

Na narodnem polju ni niti najmanjšega sledu o kakem uspehu, s katerim bi se mogla vsaj nekoliko ponašati sakserjeva plenica.

Pač pa se lahko govori ogmotnih uspehih, o uspehih sakserjeve bisage — troje hiš so ti gmotni uspehi — en kurnik na Cortlandt Streetu, **nadalje vila, bogato in razkošno opremljena odzunaj in odznotraj, in pa še ena hiša, katero je podaril oženjeni Sakser svoji nezakonski priležnici Francki kot napitek.**

Da ne bi nosila sakserjeva plenica pod svojim sebe popolnoma nevrednim in izlaganim imenom še pripombe, češ, da je list za slovenske delavce v Ameriki, ampak, da je list — organ — glasilo sakserjeve kramarije in šifkartašnice, bi ji nihče ne zameril ter se niti ne obregnil ob njo.

Toda ker se sili in vmešava v narodna vprašanja brez narodnestnega zanimanja pa z umazanimi kramarskimi nakanami in ker si njen zabiti lastnik prilašča pravico zastopati Slovence in govoriti v njihovem imenu, bi se morali vsi Slovenci kakor en mož dvigniti zoper tega kameleona ter se bojevati proti njemu toliko časa, dokler se ne bi skril za svoj kramarski pudel.

Dovolj dolarjev je že izžel iz našega naroda, dovolj časa je že uganjal svoje kramarske orgije z našim narodom, prilaščevaje si po krivici in vsled molčanja drugega slovenskega časopisja vodstvo našega tukajšnega ljudstva, to pa **kot tujec in zakotni kramar.**

Nečastno bi bilo, da bi imel naš vrli narod **nerodnega in neveščega Nemca** za svojega političnega vodjo, sramotno, da bi se dal še nadalje izžemati takemu umazanemu kramarju, in dovolj žalostno, da ne bi imel drugih **slovenskih** mož, ki bi ga lahko dovedli do političnih, kulturnih in gospodarskih uspehov.

Odkar se smatra Sakser za „slovenskega“ Lincolna, ni naš narod skoro nič napredoval v nobenem oziru. In če je kaj, ni to zasluga sakserjevega „političnega delovanja“, nego, odkrito priznano in povedano, nekaterih dobrih in požrtvovalnih duhovnikov — seve meniha zakrajška niti oddaleč ne prištevamo med le-te — in pa v nekoliko tudi zasluga — nekaterih pametnih in treznih socijalistov.

Sakserjeva plenica je bila in je še strašna mora, ki tišči naše ljudi k tlom ter jim meša pamet, in je velikanska nesreča, ki neprestano ovira napredek našega naroda v Ameriki.

Svoje kramarsko lice izpreminja skoro tolikrat, kolikor je v letu dni, odštevši nedelje in praznike, ker se ne tiska na te dni, dasi venomer trdi, da je največji „slovenski“ dnevnik. Časa in prilike ima torej dovolj, da bi dosegla velikanskih uspehov v narodnem zmislu.

Pa je bilo in je še ravno nasprotno.

Vzemimo n. pr. vprašanje „Slovenskega Zavetišča“ v pretres. Dasi bi bilo to eminentna narodna inštitucija, je ta zares prekoristna ideja pod predsedstvom Franka Sakserja, new-yorškega kosarja in razprodajalca raznih nadvse „izobraževalnih“ brošuric in bukvic, malodane popolnoma zaspala. Izprva se je še-še pobrinil, meneč, da bo stvar velikanskega pomena za njegovo nizkotno branjarijo. Ali uvidevši pa, da mu ta zadeva nič ne nese, in da bo treba odriniti obljubljeni tisočak, je starec hote pozabil pesem o „Slovenskem zavetišču“ docela. **Ali kljubtemu ne sme izzveneti. Ideja „Slovenskega zavetišča“ se mora vresničiti na vsak način.**

Ker je torej „Slovenskega zavetišča“ slovenskemu narodu v Ameriki gotovo bolj treba, kakor pa umazanega new-yorškega kramarja Sakserja, naj ga dotični odbor vrže iz svoje srede ter poveri predsedniško mesto Slovencu — možu, ki nima nikakšnih kramarskih grabelj in škarij za sabo. In boste videli, da se bo potem ideja „Slovenskega zavetišča prav gotovo in kmalu uresničila.

(Dalje prihodnjič.)

ITALIJANSKE ASPIRACIJE NA SLOVENSKO-HRVATSKO OZEMLJE OB JADRANSKEM MORJU.

Vzhodna obal Jadranskega morja na severu Grške in Albanije je slovansko ozemlje, katerega ne damo nikomur iz rok, najmanj pa nenasitnemu Italijanu.

Že Valentin Vodnik je pel: „Mogočen na morju Ilirijan bil, ko barke se tesat je Rimec učil“. V svojem poetiškem navdušenju nam je Vodnik hotel prištevati zasluge Ilircev, ki so pred davnimi veki povzročali mnogo neprilik rimskemu orlu. Ilirci seve niso bili Slovani, in z njihovimi hrabrimi čini bi se mi mogli ponašati le zato, ker prebivamo na njihovem ozemlju.

Morda nehote in nevede je pa Vodnik izrazil v gornjem izreku nekako vodilen princip naravnega prava, da vsaka dežela že a priori pripada po njej naseljenemu narodu, katero načelo je dobilo splošno priznanje zlasti v sedanji evropski vojni.

Vsled zgodovinskega razvoja ter iz gospodarskih in strategičnih ozirov ne bo mogoče praktično izvesti omenjenega načela v tem zmislu, da bi se povsod ustanovile enotno-nacijonalne države. Pač pa imajo manjši narodi, oziroma deli izvanskih narodov v okviru skupne države pravico zahtevati popolno enakopravnost in garancijo za svobodni narodni razvoj.

O pravicah manjših narodnosti so mnogo govorili in pisali zlasti aliirci ter pri tem naglašali, da bi nobeno ozemlje ne smelo preiti izpod gospodstva ene države v drugo brez privoljenja domačega prebivalstva.

Ali poglejmo, kako aliirci, predvsem pa Italija, katero so s takim veseljem sprejeli v svoj tabor, v praksi izvršujejo svoje lastne principe. Če bi bili ti ljudje dosledni, bi italijanskih aspiracij niti po Gradiški, še manj pa po Tretinu ne bili smeli odobriti. Saj je dobro znano, da si po teh krajih kompaktno naseljeni avstrijski Italijani nikakor ne žele priti pod vlado italijanskega kraljestva, ki jim je že iz verskih ozirov nesimpatično. In vendar bi bili Italijani pravzaprav dobili vse te po narodnosti italijanske pokrajine, če bi se ne bili dali speljati zavezникom na led.

Vprašanje Trsta, Istre in dalmatinske obali je pa treba presojati s čisto drugačnega stališča. To so slovenske dežele, katerih niso Italijani še nikdar narodnostno okupirali. Razen Trsta, ki pa ima tudi močno slovensko manjšino, je prebivalstvo po teh krajih z malimi izjemami slovansko. V Dalmaciji je po uradnem štetju samo 2.6% prebivalstva italijanske narodnosti.

Če so v Trstu in v nekolikih obrežnih mestih Italijani v numeričnem, predvsem pa v političnem in gospodarskem oziru še vedno najmočnejši element, je to le nekaj slučajnega. Vsa ta mesta bi že zdavnaj imela slovansko večino, če bi ne bilo privandravcev iz kraljestva in če bi se ne bil pod vplivom trgovskih in političnih odnošajev vsled nezavednosti in pomanjkanja narodne izobrazbe v prejšnih časih poitalijančil dotok iz slovenske okolice, oziroma oni iz istrskega ozadja. Italijanska nadvlada se je zlasti v zadnjih časih le umetno vzdrževala z nasiljem pa s pomočjo italijanskih lir in privandrovanih regnicolov.

Slovenci in Hrvati smo se morali boriti za enakopravnost v šoli in uradu. Mi smo zahtevali samo svoje pravice, zajamčene v ustavi ter nismo hoteli niti enega Italijana posloveniti, kakor to razglašajo Italijani po tujem časopisju. Pač pa je res, da nam ni maral tržaški mestni svet dati slovenskih šol, in je rajnka laška „Lega Nazionale“ lovila slovenske otroke v svoje zavode. Polegtega nam je tudi še dobro v spominu, kakšen hrup so zagnali Italijani, ko je pred par leti hotel tržaški namestnik Hohenlohe dejansko izvesti v naših postavah jasno izraženo načelo, da smejo javne službe zasesti le avstrijski državljani. Tudi je „zavezniška“ vlada italijanska diplomatičnim potom daleč preko meje mednarodne dostojnosti pritiskala na Avstrijo ob raznih prilikah, zlasti v zadevi italijanskega vseučilišča, ter tako poizkušala kratiti naše pravice.

Da bi opravičili pred svetom svoje aspiracije po vzhodni jadranski obali, se Italijani kaj radi sklicujejo na svoje zasluge za kulturni razvoj teh pokrajin. Toda pri tem je treba pomniti, da so Benečani, ki so se bili naselili po nekaterih krajih ob morju, prišli v te dežele predvsem kot ribiči in trgovci. Benetke so nekdaj slovele po svoji trgovini, in iz tedanjih časov si je ohranil benečanski, oziroma italijanski jezik precejšne važnosti v trgovinskem prometu po Jadranu in v takozvanem bližnjemvzhodu. Če je vsledtega pravkar omenjeni jezik ostal v rabi po mnogih mestih ob vzhodnem Jadranu kot občevalno sredstvo v trgovini, še ne daje to Italijanom nobene pravice po teh deželah.

Nikakor nečemo tajiti, da je bila vzhodna jadranska obal vsled trgovinskih razmer in ponekod tudi vsled benečanskega gospodstva v minolih stoletjih, ko smo morali Slovenci in Hrvati z mečem v roki odbijati turške navale ter nismo po zgledu zapadno-evropskih narodov imeli časa in prilike razvijati svojih duševnih sil, v veliki meri pod vplivom italijanske kulture, ki se je predvsem koncentrirala po mestih. Mesta so do zadnjih časov dajala smer političnemu, gospodarskemu in kulturnemu razvoju. In na ta način nam je lahko razumljivo, da je imel italijanski jezik do poslednjih dob tolikšen vpliv ne-le v trgovini, nego tudi po šolah in v uradih, v boljši družbi in sploh v vsem javnem življenju. Toda kljub temu ni italijanski vpliv nikjer asimiliral širših slojev, in vzhodno-jadranske pokrajine so bile ter so še danes v bistvu slovanske.

Tudi so se razmere medtem v mnogem oziru temeljito izpremenile. Že za časa benečanske vlade je n. pr. v Dalmaciji cvetela slovanska dubrovniška republika, in danes smo Slovenci, oziroma Hrvati, kot narod vsaj na isti stopinji kulturnega razvoja kot Italijani in tuje kulture, v kolikor nam ista ne znači nekaj internacijonalnega ne potrebujemo.

Dandanes se smatramo v krogu kulturnih narodov za enakopravne ter kot taki zahtevamo z isto pravico kot Nemci, Angleži ali Italijani, da nihče ne steza svojih prstov po pokrajinah, ki smo jih narodnostno zasedli in ki nam pripadajo po naravnem pravu. Tega dovoljenja zlasti ne maramo dati Italijanom. **Kajti Italija je narodnostno enotna država, v kateri ni prostora za manjše narodne skupine.** Pač pa moramo na drugi strani priznati, **da se nam v krogu mnogojezične habsburške monarhije** nudi še najboljša prilika, da razvijemo svoje kulturne sile in naravne zaklade svojih dežela ter realiziramo svoje narodne ideale.

S kakšno pravico so diplomatje trojnega sporazuma, ki se baje bore za enakopravnost malih narodov, sankcijonirali italijanske aspiracije po pokrajinah ob vzhodnemu Jadranu? Kdo je dal „slovanski“ „zaščitnici“ Rusiji oblast, da prodaja, samo da bi rešila lastno kožo na severu, našim narodnim nasprotnikom poleg Trsta in Reke tudi slovensko goriško ozemlje, slovensko-hrvaško Istro, kvarnerske in dalmatinske otoke ter celo dalmatinsko obal od Zrmanje do Krke, vštevši Zader in Šibenik? Vse te pokrajine si je za slučaj svoje zmage zasigurala Italija glasom neke skrivne pogodbe z aliirci.

To se ne sme zgoditi nikdar.

Brez Trsta, Istre in dalmatinske obali si v ozadju ležečih slovenskih in hrvaških pokrajin sploh misliti ne moremo. Vzhodna jadranska obal nam ne pripada le po narodnostnem principu, nego nam je neobhodno potrebna tudi iz gospodarskih ozirov. Osobito Trsta, ki se je pred več stoletji prostovoljno podvrgel pod avstrijsko zaščito, ne moremo dati iz rok, ker se nam nudi preko njega naravni izhod na prosto morje. Trst je takorekoč edina luka naših slovenskih in drugih alpskih dežela, in pot na svetovni trg si moramo držati odprt.

Trst, Pulj, Reka in dalmatinski otoki so strategične pozicije, ki bi zaeno z Valono dale Italijanom popolno oblast nad Jadranom ter tako iz njega ustvarile italijansko morje, o katerem so že tako dolgo sanjali italijanski politiki in poetje. Za naš narodni, kulturni in gospodarski razvoj bi pa ta njihova posest pomenjala naravnost katastrofo.

Dotok iz našega ozadja bi še vedno silil v primorska mesta ter se tam poitalijančeval, naša trgovina bi se stekala v italijanskih rokah, industrielni ter splošno gospodarski razvoj naših pokrajin bi bil zelo otežkočen in naše prebivalstvo, ki se vsled pomanjkanja zaslužka na domačih tleh že zdaj izseljuje, bi še bolj obubožalo.

Dovolj žrtve smo že doprinseli Italijanom, in naše obmorsko prebivalstvo ne bo več hlapčevalo Benečanom kot v prejšnih stoletjih. Na kraških hrastih so si ti nekdanji gospodarji Jadrana zgradili svojo prestolico, in baš slučaj usode hoče, da si bodo v sedanji vojni razbili glave ob čereh kraških planot, katere so sami opustošili. Baš slučaj usode hoče tudi, da pada italijansko brodovje v plen tistim dalmatinskim mornarjem, ki so nekdaj s svojo neustrešnostjo pomagali kupičiti tujcem bogastvo in širiti benečansko slavo.

Jadran bo pa ostal svoboden, ob njem bo bival ter se prost italijanskega pritiska razvijal slovanski rod pod okriljem dvoglavega orla, in bolj kakor kdaj prej bo zanj veljala Vodnikova pesnitev:..

ruda, kupičija tebe rede.
Polje, vinograd, gora, **MORJE,**

Fran Sovran.

O „ŠOLSKIH OBČINAH“ VOBČE IN POSEBE.

(Dalje.)

Obenem se zaveda učenec, da je pod nadzorstvom sebi enakega, odtega se da poučiti, njemu dovoli, da ga navaja k delu. Tu ni upora; čut skupnosti in enakosti je tolik, da se mu uklanja vsak brez ugovora. Opazoval sem natihem uspelo ravnanje gospodarja in pomočnikov.

Z redom, ki se je izboljšal in se izboljšuje vsled navade in izpoznanja, se izboljšuje tudi medsebojno **razmerje med učenci.** Priljudno in prijazno vedenje med seboj je prišlo v nje kar samo po sebi. Nič zadiranja, nič pričkanja — mirno se pove; nič ugovora — mirno se uboga.

Ta ton in to medsebojnost so rodili skupni interesi in skupna odgovornost. Saj je odgovoren za ves red vsak vsem pomočnikom, a pomočniku nalaga odgovornost njegovo opravilo samo. Vsakomesečna menjava opravil to zavest odgovornosti še krepi. Saj ve vsak učenec: „Danes pazi na to moj tovariš, prihodnji mesec preide opravilo lahko name“. Nezavedno se izcimi v njem iz čuta odgovornosti napram drugim čut samoodgovornosti. „Laissez aller, laissez passer“ izginja in izgine; če pa pri katerem noče prenehati, ga prisili v to ves razred.

V to naslednji dogodek! Imamo v šoli dečka, ki je prišel med letom oddrugod. Ta se ni hotel ukloniti zahtevam reda. Danes ni imel s sabo vseh knjig, jutri je pozabil zvezek, danes čevlji niso bili osnaženi, jutri je bil klobuk povaljan. Njegovim součencem to ni bilo prav, pritožil se je čezenj gospodar pri meni. Tudi moja beseda ni zalegla. Kaj napravijo z njim? Začudeno pogledam, ko se mi javi že prihodnji mesec kot — novoizvoljeni gospodar. Dečki so se zmenili med seboj (jaz niti najmanj ne vplivam pri volitvah) ter so mu naprtili najvišjo odgovornost, da ga tako privedejo do izpoznanja, da mora biti red tudi pri njem. Za namestnika so mu postavili zelo rednega in natančnega fanta. Izvedeti sem hotel za nagib, zakaj so tako ravnali. Odgovor: „Ivan ni nikdar ubogal, naj se pa navadi, da ukazuje vsem. Takrat bo gotovo ubogal, ko bo moral ukazovati pomočnikom, in gotovo ne bo hotel, da bi ti vedno njemu ukazovali“. Bil sem presenečen in odkrito povem, da te resnice še nisem poznal: Torej zapovedujoč naj se uči ubogljivosti! — Zdravilo pa je bilo dobro. Pomalem je začel nemarnjaček gledati in izpoznavati. Skraja ga je moral njegov namestnik dregati in opozarjati na njegove dolžnosti, a sčasoma se je Ivan popravil in to kot gospodar. Česar ni zmogel ne opomin, ne posmeh, to je opravila zavest, da je prvi v šolski občini in ne sme biti zadnji. Deček je zmagal samega sebe.

(Dalje prihodnjič.)

DOPISI.

Aurora, Ill. — Cenjeni urednik ''Slovenskega Naroda'', odmerite mi malo prostora v svojem cenjenem listu. Zahvaljujem se Vam najprej za Vaše lepo darilo, ki ste mi ga poslali. Nadalje Vam poročam, da so delavske razmere tukaj bolj slabe, kakor je to skoro povsod. Zato zaenkrat ne svetujem nikomur sem hodit za delom. Kadar se kaj izboljša, bom že sporočil v tem listu. V Aurori je nas Slovencev bolj malo, zato pa ne maramo biti prav nič v žlahti z Rusi in Srbi, še manj pa s tisto prismojeno figaro — neligarijo sem hotel reči. Izprva sva bila dva za tisto izlagano ligo. Eden je še zraven, jaz pa sem odstopil od ligaške kompanije, brž ko sem dobil Vaš list, ki je slovenski list, kakršnega je bilo neobhodno potreba med ameriškimi Slovenci. Ko sem prvič bral v Glasu Narobe o tej slepariji, sem mislil, da bo prav koristno za nas, če bodo vse pokrajine združili v eno deželo. Nato so rekli, da bomo pristopili k Rusom. Zatem pa so zopet izprevrgli svojo farbo ter se potegovali za Srbe. Ko so uvideli da so Srbi zanič, ko so izpoznali da Rus najrajši beži v svoje divje pustinje, so pa zapisali z debelimi črkami, da ne marajo niti Rusa, niti Srba, niti Avstrije Kam vraga hočejo sedaj? Meni se zdi, da je najboljši prostor zanje na luni; kajti že od nekdaj trka luna te kramarske propalice. Enkrat sem bral v Sakserjevem trobilu, ne vem pa že, v kateri številki, da bodo tisti denar, ki so ga Slovencem in Slovenkam izgoljufali, slovenskemu ljudstvu v prid obrnili. Zdaj pa, ko so ga nabrali nekaj dolarjev čez tisoč, ga hočejo kar meninič tebinič med srbske postopače razdeliti, da bi si le-ti ob slovenskih žuljih trebuhe redili ter še naprej narod slovenski sleparili. Precej je bilo Slovencev tako zasleplje-nih, da so darovali za vlačugarsko ligo, nisem pa nikjer čital, da bi kak Rus ali Srb kaj prispeval. So pač vedeli, da iz ligaške moke še ovsenega kruha ne bo.

Slovenci in Slovenke ne dajte se še nadalje za nos voditi tisti ligaški kompaniji, pač pa darujte rajši za Rdeči križ v Ljubljani! Tako boste vsaj gotovi, da pomagate svojim lastnim očetom in bratom, ki se tako junaško bore za slovensko zemljo.

Toliko za enkrat drugipot kaj več. Pozdravljam vse Slovence, zlasti vaše naročnike. **Vašemu listu pa želim veliko veliko naročnikov, da skoro postane dnevnik. To želimo vsi; saj najboljši slovenski list v Ameriki je ''Slovenski Narod''**

Frank, naročnik.

Boswell, Pa. — Cenjeni urednik! Ker ni bilo dosedaj še nobenega dopisa iz naše naselbine v „Slovenskem Narodu“, hočem jaz pisati par vrstic o naših razmerah.

Glede delavskih odnošajev se ne morem bogve kako pohvaliti, ker nas prepogosto obiskujejo eksplozije. Dne šestega julija letos je nas posetila takšna eksplozija. Takrat ni bilo več nič škode. Drugič se je naključila 31. avgusta t. l. Tedaj pa je bilo okoli dvajset oseb mrtvih. Slovenca ni nobenega ubilo. Največ je bilo Italijanov in Poljakov ubitih, eden pa je bil Hrvat. Zazdaj ne svetujem nikomur hoditi semkaj za delom.

Ker čitam v Vašem cenjenem listu, da se je jelo nabirati tudi za „Rdeči križ v Ljubljani“ mislim, da bi se tudi v naši naselbini kaj pametnega ukrenilo v to svrho. (Izvolite si krajevni odbor „Rdečega križa v Ljubljani“ ter sporočite to tajniku „Rdečega križa v Ljubljani“. — Op. ur.)

Rojaki in rojakinje, nabirajte prispevke za „Rdeči križ v Ljubljani“ ter se pridno naročajte na „Slovenski Narod“, ki je najlepši slovenski list v Ameriki! Pozdrav vsem Slovencem in Slovenkam širom Amerike, Tebi, dragi nam „Slovenski Narod“, pa veliko uspehov!

Mike Paišek.

Novice iz stare domovine.

KRANJSKO.

LJUBLJANSKE NOVICE

Umrli so v Ljubljani: Ema Mohorovič, hči trdnjavskega komisarja, 13 mesecev, Streliška ulica 15. — Josip Vajaji, korporal; Ivan Stasenko, pešec, Ivan Strametz, pešec; Anton Berger, korporal, vsi v rezervni vojaški bolnišnici, Zaloška cesta 2. — Josip Endsmann, vojaški delavec, Pokopališka cesta 19. — Nikola Brkić, pešec, na obrtni šoli kot rezervni vojaški bolnišnici. — Matija Rački, hiralec, 80 let. Radeckega cesta 9. — Fran Nevoral pešec, Adam Manko, pešec, oba v vojaški rezervni bolnišnici. — Stanko Polik, delavčev sin, 4 mesece, Krakovski nasip 10. — Fran Muik, pešec, deželnostrelskega polka, v deželni bolnišnici, kot podružnici garnizijske bolnišnice. — Jakob Šega, jermenar, 59 let, Poljanska cesta 49. — Marija Volek, zasebnica, 20 let. Dunajska cesta 17. — Karel Černy, pešec, — domobranec, 23 let, Pokopališka cesta 19. — Josip Complaj, lovec; Fran Nemet, pešec, oba v rezervni vojaški bolnišnici na obrtni šoli. — Fran Kocjančič sin pismonoše, 7 mesecev, Trnovski pristan 14. — Nikolaj Hamat, v vlaku med transportom v bolnišnico umrl. — Mozes Matefi, pešec honedskega pešpolka. — Onuf Andrejka, Juri Šešek, Štefan Schenher, pešci, vsi trije v rezervni vojaški bolnišnici na obrtni šoli. — Henrik Ringswirt, poročnik, deželnostrelskega polka Pokopališka cesta 19. — Fran Beneze lovec v deželni bolnišnici kot podružnici garnizijske bolnišnice. — Karel Solten pešec v rezervni vojaški bolnišnici. — Lajos Matys, pešec honvedskega pešpolka, v rezervni bolnišnici na obrtni šoli. — Daniel Seme, sin železniškega nadsprevodnika, 5 tednov, Japljeva ulica 4. — Jakob Laznik, mizarski pomočni, 41 let Knezova ulica 235 a. — Anton Glavenitz, pešec, v deželni bolnišnici kot podružnici garnizijske bolnišnice. — Edmund Markotan, lovec, v rezervni vojaški bonišnici na obrtni šoli. — Matevž Verhunec, postrešček, 55 let, Breg 2. — Peter Lepkič, pešec, Pokopališka cesta 19. — Andrej Škrabe, hiralec, 69 let, Radeckega cesta 9. — Janez Vojska delavec 41 let.

Slučaji kolere v Ljubljani. V bolnici za za kolero obolele je umrl zunaj pripeljan pešec Karol Stein horn, in sicer 26. julija, isti dan je umrl v isti bolnišnici honved Jožef Hejdu, 7 avgusta pa rezervni poročnik Henrik Ringswirth.

Mož na svojem mestu. V soboto dne 9. avgusta je pripeljal posestnik iz Stožic št. 7, Franc Sitar na Cesarja Jožefa trg voz krompirja ter ga na lastno voljo prodal. — čujte in strmite — pod maksimalno ceno kg po 9 v. Mož je bil prepričan, da je ta cena dovolj visoka.

Nova cesta od gorenjskega kolodvora do Celovške ceste tik pivovarne Union bo kmalu zgrajena in bo skoraj najlepša v spodnji Šiški. Ko dobi klopi in razsvetljavo, bo gotovo promet velik. Cesto grade ruski vjetniki pod nadzorstvom našega vojaštva. Želeti je tudi, da jo zasade.

Naši vrli pomorščaki za Ciril-Metodovo družbo. Slovenski pomorščak Viktor Žužek je poslal 70 kron za našo šolsko družbo. Ta znesek so darovali Slovenski fantje na vojni ladji "Sankt Georg", in sicer: 20 kron pomorski praporščak Janko Debelak; 10 kron pomorski kadet Metod Pirc; nadalje pomorščaki: Viktor Žužek, Fran Cvetnič in Ivan Ražem po 5 kron; Ivan Pečar, Ferdo Černe, Fran Podberšček, Jakob Sever, Jakob Kreuzmeyer in Josip Sikić po 2 kroni; Tone Ražem, Tone Komar, Joža Magušar, Lojze Repič, Matija Kos, Tone Marc, Marijan Vatovec, Rudolf Smrekar, Josip Ferluga, Josip Godina, Frane Fermanc, po 1 krono; Matevž Zdonc, Izidor Horovitz, Tone Gorela in Janez Rojaz po 50 vin. — Skupaj 70 kron. — Slava našim vrlim pomorščakom!

Odlikovanje. S srebrnim Signum laudis na traku vojaškega zaslužnega vojaškega križca je bil odlikovan Slovenec Fran Mulaček, nadporočnik c. in kr. 97. pešpolka, rodom iz Ljubljane. Poprej že je bil odlikovan z bronastim za hrabro držanje pred sovražnikom. Hrabremu rojaku čestitamo k obema odlikovanjema.

Pred tukajšnjim deželnim kot izjemnim sodiščem se je morala zagovarjati leta 1896 v Ljubljani rojena šivilja Josipina Slamnjak radi poskušenega detomora. Dne 12. m. m. je povila na Golovcu dečka, kateremu je ovila okrog vratu svojo žepno ruto z namenom, da se dete zaduši. Ali to se ni zgodilo, ker žepna ruta je bila premalo zadrgnjena. Dete je našel slučajno neki stražnik in je oddal neki babici v rejo. Obtoženka ni bila spoznana krivim zločina poskušanega detomora, ampak je bila obsojena na 6 mesecev težke ječe zato, ker je dete odložila.

Prememba posesti. Vilo g. Fra Muleca na Marmontovi ulici št. 14 je kupila g. Marija Kokalj, odvetnikova soproga v Ljubljani.

NOTRANJSKE NOVICE.

Padel je na severnem bojišču g. Franc Ogrinc, starejši sin gosp. Ivana Ogrinca, posetnika in trgovca v Grahovem pri Cerknici.

SPLOŠNE KRANJ. NOVICE

Nove krone. Dne 15. avgusta so pričeli izdajati nove enokronske novce. Nove krone imajo na zadnji strani letnico 1914—1915. ki je obdana z lavorjevim vencem. Dosedanje krone bodo veljale še do 15. novembra, nakar bodo vredne le toliko, kolikor je vredno srebro.

Pridelek krompirja. Kakor moremo že danes presoditi, bo letina krompirja izborna. Ne gledé na to, da se je letos mnogo več krompirja nasadilo, nego druga leta, marveč tudi sicer bo letina bogata. Posledica tega bo pač, da bo cena krompirju letos tako nizka, kot že dolgo ne.

Darila Nj. ekscelenci baronici Schwarz so izročili nadaljnja darila za okrepčevalno postajo: Kranjski deželni odbor 2000 K; lekarna g. Gabrijela Piccoli 100 K in polkovnikova soproga ga. Prašnikar 20 kron.

Deželne admirala Antona Hausa ustanove za c. in kr. mornariško akademijo. Deželni odbor je v svoji včerajšnjiseji soglasno sklenil, da je ustanoviti v proslavo rojstvenega dne Nj. Veličanstva cesarja pet deželnih ustanov po 1600 kron za c. in kr. mornariško akademijo na Reki. V znak hvaležnosti za junaške čine naše vojne mornarice, se bodo te ustanove imenovale po odličnem poveljniku admiralu Hausu, ki je, kakor znano, naš ožji rojak, ako v to privoli. Pravico do teh ustanov bodo imeli predvsem tisti deželani, ki ne morejo biti deležni državnih in drugih ustanov. Ustanove se bodo oddale že za šolsko leto 1915.—1916.

ŠTAJERSKO.

MARIBORSKE NOVICE.

Pomiloščeni kaznjenci. Cesar je pomilostil 96 kaznjencev raznih kaznilnic. V mariborski moški kaznilnici je pomiloščenih 13 kaznjencev, v ženski kaznilnici v Begunjah na Kranjskem pa 5 ženskih kaznjencev.

Dne 9. avgusta predpoldne je umrl v tukajšnji domobranski bolnišnici črnovojnik Ivan Kosi na ranah, ki jih je zadobil na bojišču proti Italiji na glavi. Ivan Kosi je bil doma na Lešnici pri Ormožu in ima še pet bratov vojakov. — Dne 10. avgusta ponoči je umrl črnovojnik prostak Gjorgjo Ilič na ranah, ki jih je dobil na glavi v vojski proti Italiji.

Poročnik Ferdinand Črepinko, ki se je dosedaj zdravil kot ranjenec v bolnišnici Rdečega križa vRužomberoku, je zopet pri svojem polku v Petrovaradinu. — Na južnem bojišču je bil ranjen praporščak Julij Guštin.

PTUJSKE NOVICE.

Prodaja žita nove žetve. Ptujsko okrajno glavarstvo nam piše: Opazilo se je, da se vzlic določbam cesarskega ukaza z dne 21. junija 1915. drž. zak. št. 167. od strani kmetov zasebnikov prodaja žito letošnje žetve. Vnovič se torej opozarja na to, da je vsa žetev leta 1915 zaplenjena v prid državi in se sme prodati le kupcem vojno-žitno prometnega zavoda, ki imajo poverilnico političnega oblastva prve inštance. Vsaka prodaja drugim osebam je neveljavna in podvržena strogi kazni po cesarskem ukazu z dne 21. junija. Tudi kupovanje in prodajanje žetve na bilju je kaznjivo. Političnim oblastvom prve inštance se je vnovič zaukazalo da z vso strogostjo zabranijo prodajanje nove žetve.

Bivši urednik "Štajerca" Peitler — ustreljen. Nekdanji urednik "Štajerca", Anton Peitler, ki je napadel v Kamniški grabi lesnega trgovca Lavka z namenom, da bi ga oropal denarja, je zbežal po brezuspešnem napadu v gozdove, v katerih se je klatil, zasledovan od orožnikov. Potikal se je kakor plaha zver po gozdovih, noč in dan brez jedi. Kmetje iz okolice sv. Lovrenca, katere je srečal in ki še niso izvedeli za njegovo hudodelstvo, pripovedujejo, da je Peitler izgledal popolnoma podivjano, njegov pogled je bil plah in zmeden. Ko sta Peitlerja zagledala dva orožnika pri neki planinski bajti v Lobnici in ju je tudi opazil Peitler, je naglo zbežal v smeri proti sv. Lovrencu nad Mariborom. V tamkajšnjem gozdu je bil na lovu tudi ravnatelj Seitz in ko je Peitler zagledal Seitza, je gotovo mislil, da ga zasleduje tudi ta. Ravnatelj ga je opominjal, naj se vda. Ali Peitler skoči nekoliko v stran, pomeri z revolverjem ter ustreli. Tudi ravnatelj hitro pomeri puško ter jo sproži. Peitler je padel, in ravnatelj je menil, da ga je on ustrelil. Toda na obdukciji se je dokazalo, da je zadala Peitlerju smrt krogla iz njegovega lastnega samokresa.

IZ DRUGIH ŠTAJ. KRAJEV

Sv. Frančišek Ksaverij. Jožef Ugovšek, kateri se je 12. avgusta 1914. neprestano bojeval v Galiciji ter je sedaj v Miškolcu na Ogrskem, piše sledeče: Mi smo sedaj tukaj in smo upali, da ne bomo dolgo; ker je pa bolezen nastala med nami, ne vemo nič, kaj se bo zgodilo. Naznanim Vam da je tukaj huda vročina, a Ogri so skopi, da Bog pomagaj! Če bi bili mi Ogri bilo bi nam boljše. Pivo so za 10 vinarjev podražili. Ko smo prišli v gostilno na gulijaš, je stal isti 1.80 K za Slovenca. Tudi so nas med posamezne kmete dali v delo. Jaz sem na pr. nekemu kmetu trikrat drv. pripeljal z vojaškimi konji. Potem sem ga prosil, naj mi skuha za večerjo novega krompirja. Res, dal mi ga je, a moral sem mu zanj plačati 40 vinarjev! Bil je velik posestnik. Eno leto smo gonili sovražnika, da se ni polastil Ogrske, in sedaj smo našli tu na Ogrskem taka "žlahtna" srca. V Galiciji so nam bili tamošnji ljudje veliko bolj naklonjeni.

Sv Kunigunda na Pohorju. Jožef Sadek, tukajšnji posestnik, je v začetku vojske odšel na bojno polje. Zadnje njegovo pismo z bojišča je bilo z dne 1. novembra 1914. Potem pa ni bilo več ničesar slišati o njem. Sedaj je pa njegova žena prejela od njega dopisnico, katero je pisal iz ruskega vjetništva, Sadek piše: Draga žena! Pisal sem ti že pismo dne 1. maja t. l. Raznih podrobnosti ni mogoče pisati. Drugače nam ni veliko sile, samo zdravja primanjkuje. Pa upam, da nam dobrotljivi Bog še da zdravje in mir, potem pa srečno vrnitev. Vem, da me pogrešate pri preobloženem delu, pa ne morem pomagati. Pomaga naj Bog! Vse naj bo v njegovo čast. V tem imenu te pozdravlja tvoj mož Jožef. vjetnik v Taškentu v Srednji Aziji.

Sv. Miklavž pri Ormožu. Milo so poprejšnji teden zvonovi naznanili prelepi miklavževski župniji, da je nemila smrt pokosila blagega mladeniča Frančka Pušenjak. Padel je na severnem bojišču v najlepši dobi, star 20 let. Ruski šrapnel mu je dne 13 junija naglo pretrgal nit mladega življenja. Dne 15. junija zvečer pa je bil na bojnem polju pokopan. Lepo je bilo njegovo življenje, zato je bila tudi gotovo srečna njegova smrt. Pokojni Franček je bil blaga duša, prijaznega značaja, zato so ga spoštovali in ljubili vsi ki so ga poznali. Njegove stariše, ki bridko žalujejo za svojim si- [illegible] Bog.

Dramlje. [illegible] vendar brez velike škode je divjal dne 14 julija. Vsi pri delki se kažejo dobro. — Cedno kapelo Matere božje je postavil v Svetelki Martin Gaber. — Krčmar Franc Šoline je opustil krčmo.

Nova župnika. Župnijo Rajhenburg je dobil č. g. Jožef Tratnik, dosedaj kaplan v Rajhenburgu, župnijo Koprivnica pa č. g. Fran Doberšek, kaplan v Žalcu.

† **Župnik Josip Kunej.** V nedeljo dne 8. avgusta t. l. je po kratki bolezni umrl zlatomašnik in upokojeni župnik č. g. Josip Kunej v visoki starosti 79 let. Pogreb se je vršil v torek dne 10. avgusta. Pridigoval in pogreb vodil je č. g. dekan Rotner iz Škalj. Pogreba se je udeležilo 33 duhovnikov. Rajni je bil rojen leta 1836 pri Sv. Petru pod Sv. gorami. V mašnika posvečen je bil 27. julija 1862. Kaplanoval je na Kalobju, v Rajhenburgu, v Šmartnem na Pohorju v Zrečah, v Rušah, v Framu, pri Vurbergu. Leta 1874 je bil imenovan za provizorja v Soboti, leto pozneje pa je za kurata istotam, katero službo je opravljal do leta 1893 ko je bil imenovan za župnika v Gornji Ponikvi. Leta 1913 je stopil v pokoj. Nastanil se je v Šoštanju. Svetila mu večna luč.

PRIMORSKO.

TRŽAŠKE NOVICE.

"Pisma z bojišča" v italijanskih listih. Razni italijanski listi priobčujejo dan na dan pisma, ki da so jih pisali vojaki z bojišča. Iz teh pisem kar zveni seveda veselosti in vojevitosti. Rimski "Avanti" pa je uverjen, da vsa ta pisma uredništva sama kar klatijo z neba doli. V podkrepljenje te svoje domneve podaja naravnost klasičen izgled. "Idea Nazionale" je priobčila neko tako pismo nekega bivšega anarhista, ki da ga je sedanja vojna "izpreobrnila". Pisec da ni nikdo drugi, nego neki Jaffel, ki je bil povodom umora italijanskega kralja Umberta osumljen kot sokrivec morilca Gaetano Brescija. Sedaj pa si oglejmo le dve letnici, pa bomo vedeli da je si v Italiji vpoklicani letnik je "Idea Nazionale" to pismo res z neba doli — izmislila. Najstarejoni leta 1888. Kralj Umberto pa je bil umorjen l. 1900. Jaffel, ta pritvezni sokrivec na umoru, je bil torej tedaj — 13 let star! Ta pa je vendar malce predebela cevc za kaliber, iz katerega — pišejo za vojno razvneti italijanski listi.

Luzzattijeva priznanja. Istotako, kakor simbolski minister Barzilai, je tudi bivši italijanski ministrski predsednik Luzzatti dal knezu Avguštinu Tarloni, predsedniku **rimskega odbora za podaritev italijanske zastave mestu Trstu,** svoje odobrenje. Iz pisma Luzzattijevega izhaja, da ni toliko ideja osvobojenja vodila italijanske politike povodom vstopa Italije v vojno, kolikor nje pohlepnost. Luzzatti govori v pismu, **koliko da Italija** pridobi s Trstom, posebno z njega uzornimi hišami, njega osnovanimi šolami, z njega dovršeno gimnazijo, z izvrstno organizacijo njega institucij za blagostanje, kakor tudi z njega nad vse razvitim trgovskim duhom! — Kakor vidimo, ima g. Luzzatti dober okus in dober — apetit. Le to edino bi se mu moglo zgoditi, da vse te lepe in tečne stvari ostanejo na koncu zanj — kislo grozdje, ki ga lesica ni marala, ker je **previsoko viselo.**

Potres. Seismični instrumenti mornariškega observatorija v Trstu so zaznamovali 10. avgusta zjutraj dva močna potresa v bližini. Prvi, katerega ognjišče je približno 800 km daleč, je bil ob 1h' 50,9" ponoči. Najvišje pravo gibanje tal 0.1 mm je nastopilo ob 1'54, konec pa je bil ob 2¼ zjutraj. — Drugi močneji potres, katerega ognjišče je bilo oddaljeno kakih tisoč kilometrov, je bil ob 3h 4' 48" in je dosegel največje gibanje v znesku 0'42 mm ob 3h 8'. Konec je bil ob 4 zjutraj. Temu potresu so sledile pozneje še štirje slabejši.

Padel je na severnem bojišču dne 25. julija po sovražni granati zadet 19 letni Viktor Taučar z Opčin.

Pijančeva smrt. Mnogokrat in celo prečestokrat je pisala Edinost o Joahinu Lukežiču, ki je bil krošnjar in je stanoval v ulici di Crosada št. 14. Ko pokrat je pisala o njem, ko je v pijanosti šel razgrajat v mestno bolnico, zahtevajoč z vso silo, naj mu dado kako podporo. Vselej je hotel imeti podporo le v denarju podpore v drugi obliki ni bil tako zadovoljen. No topot piše o njem zadnjič. 9. avgusta ponoči se je nekje blizu kanala slekel do naga, nakar so ga redarji prijeli in ga odvedli na policijo. Tam so ga zaprli v celico, 10 avg. zjutraj so ga našli v tej celici nezavestnega, vsled česar so pozvali na pomoč zdravnika z zdravniške postaje, ki je pa takoj konstatiral, da je Lukežič že mrtev, in sicer, da je umrl vsled zastrupljenja z alkoholom. Pokojnemu Lukežiču je bilo 58 let. Truplo njegovo je bilo preneseno v mrtvašnico pri sv Justu.

Mačka, ki je hujša kakor vsak pes. Ti ubogi konjederci! Pa smo se že pritoževali, zakaj konjederec ne lovi psov in mačk, katerih je sedaj toliko po ulicah! Sedaj nam je jasno, zakaj mačke in psi prosto tekajo po mestnih ulicah. Včeraj dopoldne si je konjederac vendar upal na ulico. In glej, v ulici del Torrente je videl potepajočo se mačko ter jo tudi vjel na svojo zanjko, a mačka ga je tako ugriznila v desno roko, da jo je moral — seveda mačko ne pa roko — spustiti ter se podati na zdravniško postajo, da mu je zdravnik izžgal in obvezal rano. Revež je 28 letni konjederčev hlapec Mihael Debin.

Nesreča na delu. 10 avgusta dopoldne ob polidesetih je bil zdravnik z zdravniške postaje pozvan na pomoč na postajo državne železnice pri sv. Andreju, češ, da se je tam neki delavec ponesrečil. Zdravnik se je takoj odpeljal na rečeno postajo, in je tam res našel 65letnega Frana Mesiča, ki je uslužben pri državni železnici kakor težak v skladiščih, kateri je bil padel z visine 3 metrov in si pri tem zlomil kost v levem stegnu. Potem, ko mu je podelil naj nujnejšo pomoč je dal zdravnik ubogega Mesiča prepeljati v mestno bolnišnico, kjer so ga sprejeli v IV. kirurgični oddelek.

Brzojavka odmirala Hausa cesarskemu komisarju. V odgovor na čestitko poveljniku naše mornarice je dobil cesarski komisar sledečo brzojavko:

Namestništveni svetnik pl. Krekich-Strasoldo, cesarski komisar — Trst.

Za zelo laskave čestitke, ki so mi bile odposlane in ki me navdajajo z največjo radostjo, blagovolite, gospod cesarski komisar, sprejeti najiskrenejšo zahvalo od moje strani in od strani mornarice ter jih prijazno sporočiti meščanstvu našega lepega mesta Trsta, ki je z mnogoterimi vezmi združen z vojno mornarico.

Admiral Haus.

Brežižnski vodovod. Mestni fizikat poroča: Dasiravno so studenci Brežinski, ki preskrbljujejo mesto z vodo, zavarovani proti onesnaženju ter so zbiralniki in vodovodna mreža z vsemi sredstvi zavarovani proti infiltraciji ter se voda vsak dan preiskuje kemično bakterijologično in so uspehi teh preiskavanj bili doslej vedno neoporečeni: je vendar občinska uprava z ozirom na sedanje razmere in zlasti z ozirom na morebitno, dasiravno skoraj neverjetno okuženje, sklenila teriliziranje vode s klorom da tako zavaruje zdravje meščanstva proti vsem eventualnostim. Voda, pomešana z zelo majhno količino klora je popolnoma neškodljiva in se more piti čisto varno. Mestni magistrat priporoča prebivalstvu, naj uporablja za pitje samo Brežinko ne pa vode iz vodnjakov in kapnic, če ni bila prej prevreta.

Samomorilni poizkus. Dne 13. avgusta popoldne okoli petih je ves upehan prihitel na zdravniško postajo komaj 16letni dečko, ki je s solzami v očeh prosil zdravnika, naj bi pohitel na pomoč njegovi materi 50letni Idi Rossovi, stanujoči v zgornji Čarboli št. 1. Dečko je zdravniku povedal, da si je njegova mati s samomorilnim namenom porezala roke za pestmi in noge za zgležnji. Zdravnik se je z dečkom vred takoj odpeljal na dečkovo stanovanje in tam je našel pred hišo in v hiši celo gnječo ljudi, ki so se zgražali nad dogodkom: v sobi je pa na postelji, ki je bila vsa premočena od krvi, ležala nesrečna ženica. Ob svojem prihodu jo je zdravnik našel grozno oslabelo vsled krvotoka. Povil ji je v naglici rane in jo dal nato nemudoma prepeljati v mestno bolnišnico, kjer so jo prejeli v IV. kirurgični oddelek. V kolikor smo zvedeli, je nesrečna žena storila ta korak vsled obupnih družinskih razmer.

BIVŠI MINISTER PRAŠEK.

Bivši minister prašek se je priglasil, kakor poroča "Venkov", prostovoljno k vojakom. Prašek bi bil moral kot nekdanji desetnik pod orožje, toda cesar ga je iz posebne milosti povišal za poročnika ter ga pridelil v službovanje v vojnem ministrstvu.

RAZPIS TEKME ZA DRAGOCENE NAGRADE.

(ZA BOŽIČNO DARILO.)

DO 15. DECEMBRA TEKOČEGA LETA SAMO ZA NAŠE NAROČNIKE.

Prvo darilo.

Kdor naših naročnikov nabere do dne 15. decembra 1915. največ naročnikov za „Slovenski Narod", bo dobil kot prvo darilo **fino zlato uro s težko zlato verižico in zlatim priveskom (medaljonom)** v skupni vrednosti $50.

Kdor bo v nabiranju naročnikov drugi s svojim številom, bo dobil kot drugo darilo **fonograf** v velikosti: 16 palcev dolg, ravnotoliko širok in 8 palcev visok, brez roga, iz pravega hrastovega lesa, lepo politiran, na katerem se lahko vporablja vse plošče Victor in Columbia do premera 9 palcev. Fonograf je vreden $ 25.—.

Kdor pa bo tretji v številu nabranih naročnikov, bo dobil kot tretje darilo **Nakaznico,** s katero bo opravičen do povečanje slik ene do treh oseb v barvah, kar bi ga povsod drugod stalo okoli $ 3.— do $ 5.—.

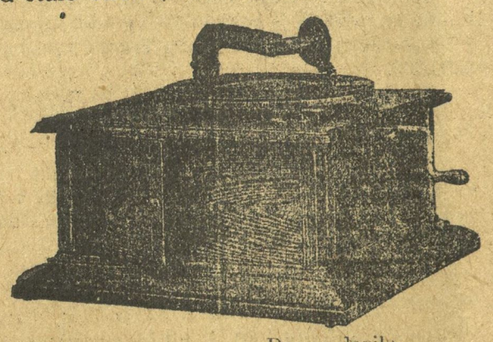

Drugo darilo.

OPOMBA. — **Celoleten** naročnik in znesek $1.— šteje za 4 dobitke. **Tričetrtleten** naročnik in znesek 75 centov šteje za 3 dobitke. **Polleten** naročnik in znesek 50 centov šteje za dva dobitka, a **četrtleten** naročnik in znesek 25 centov šteje za en dobitek.

Tekmovalci in število po njih nabranih naročnikov ter v dobro vpisanih dobitkov bodo priobčeni vsak teden v „Slovenskem Narodu".

ZASTOPNIKI LISTA SO PRI TEM TEKMOVANJU IZKLJUČENI:

Rojaki in rojakinje kot naročniki in naročnice našega lista „Slovenskega Naroda", vsi na noge ter na pozorišče te tekme! Saj se Vam obetajo krasne nagrade, a obenem nam pomagate, da začnemo temprej izdajati „Slovenski Narod" dnevno. Torej vsi na krov za naš list in njegove poštene ideje!

Uprava.

NAKAZNICA.

Za gosp. .....

.....

S tem ste opravičeni do povečanja slik ene do treh oseb v barvah kot tretjega darila našega razpisa za dragocene nagrade.

New York, dne 16. decembra 1915.

Uprava „Slovenskega Naroda"

Za tretje darilo.

PLEMENIT VAGABUND.

(Povest.)
(Nadaljevanje.)

Kadar je bil Mehljažev Ivan na plesu, so si svetokriški fantje poredno namežikovali, češ, danes izvemo mi prvi to velevažno skrivnost. Pa je le niso. Če so ponoči vasovali v tej, ali oni hiši, in je bil tudi županov med njimi, je marsikateri gospodinji zatlela iskrica veselega upanja v srcu, morda pa jo le povpraša mlad Mehljažek za roko njene hčere. Ali tudi le-to še ne ni pripetilo. In kadar je stal moški svet po deset maši ob nedeljah pred cerkvijo, je marsikatero dekliško oko švignilo med mladce, naglo poiskalo županovega Ivana, obviselo za trenutek ob njegovi zastavni postavi, potem se pa bliskoma umaknilo ter sramežljivo povesilo, da ni bi tega opazili drugi ljudje. Pa se je izkazalo, da ni še nobeno še tako iskreno oko užgalo ljubezni v Ivanovem srcu.

Vse deklice v svetokriški dolini, ki so bile že godne za moža, so si ga želele za ženina. Tudi ni bilo nobene matere med svetokriškimi gospodinjami, ki bi ga ne bila marala za zeta, in prav nobene nobenega očeta med gospodarji, ki bi nerad dal svojo hčer na Mehljaževino. Saj je bil pa tudi brhek, čvrst, pameten in priden ta županov fant, da nič takih, in vrhtega ni bilo med njimi bogatejšega in trdnejšega kmeta od Mehljaža, kakor so mislili. In ravno ta zadnja okolnost je ob takih prilikah med našimi kmeti kakortudi povsod drugod nadvse odločevalna.

Toda Ivan se še najbrž ni mislil oženiti in njegov oče še ne izpreči: Saj je že vdrugič zaklila pestra pomlad po lepih slovenskih deželah, odkar se je vrnil mladi Mehljažek od vojakov, a je še vedno fantoval, in Lovrenc Mehljaž še nadalje gospodaril in županoval. Tako si je moralo marsikatera dekle, ki si je upalo Ivana pridobiti s svojo lepoto in bogato dote izbrati drugega fanta za ženina zlasti še takšno, kateri so že dozorevala mlada leta in ji je bilo bati, da ne bo več snubačev na izbero.

Saj pravi pregovor: 'Bolje drži ga, kakor lovi ga', in kaše kmeč ko ljudstvo se kaj rad drži takih poslovic, posebno pa še takrat kadar se jih je držati prisiljeno.

Bilo je že pozno v tretjo jesen odkar ni bilo Matevža Strnada med našimi vrlimi Poljci, in približevali so se že božični prazniki. Tedaj se je prigodilo, da je bolezen vrgla starega Mehljaža na posteljo. Prijela se ga je huda pljučnica. Ivana, ki je iskreno ljubil svojega očeta, je to silno prestrašilo, in še tisti dan se je odpeljal v bližnji trg po zdravnika.

Ljudje, ki so zrli za Ivanovim kolesljem, so zmajevali z glavami, češ, da padar ne opravi nič zoper voljo božjo. Zato so ga pa le redkokdaj poklicali medse. Večje zaupanje so vživale nekatere ženske, ki so pa več škodile, kakor koristile s svojimi zdravili.

Ivan je dobil zdravnika doma, in ob treh popoldne sta že drčala po Svetokriškem polju proti Mehljaževimi.

Prišedši v bolniško sobo in pretipavši bolniku žile je zdravnik pomembno zmajal z glavo, se nekaj časa zamislil, zapisal zdravilo na majhen listek ter izpregovoril samprisebi:

"Težko bo kaj!"

Ivan ga je nestrpno čakal pred vrati.

"Kako je očetu?" vpraša mlaženič strahoma pravkar izstopivšega medicinca.

"Hm, hm, tako, tako,!" odvrne padar, da Ivanu listek ter ukaže, naj ga takoj odpelje v trg, kjer je dobil mladi Mehljažek tuli tisto zdravilo za očeta.

Staremu Mehljažu je bilo zares jako hudo. Pljučnica ga je neusmiljeno mikastila, neoziraje se na njegove stare kosti. Meta mu je stregla nočindan, a Ivan je hodil pobit in potrt po hiši. Bolnikovo stanje se je silno naglo hujšalo, in že treti dan bolezni mu je jel zdajpazdaj pešati um.

"Pokliči fanta gori", reče bolnik svoji postrežnici Meti, ki mu je ravno rahljala zglavje. "Sedaj mu je nekoliko odleglo. Ti pa ostani ta čas odspodaj".

In zgodilo se je takoj in natanko tako, kakor je ukazal.

Meta je naglo odšla v pritličje ter velela Ivanu, kakor ji je bilo ukazano.

"Ivan", nagovori potihem bolni oče v sobo vstopivšega sina. "Sedi semkaj k postelji! Povedati ti imam važne stvari. Meni se bliža...

"Oče", zastoka sin, prisedši k postelji in prijemši bolnika za roko.

"Tako je, dragi moj sin! Bliža se mi zadnja ura..."

Bolniku se pri teh besedah prikrade sarkastičen nasmeh na licu kakor človeku, ki mu ni žal življenja.

"Ne, ne, oče! Ne govorite tako!"

"Tako je božja volja, moj sin! nadaljuje starec iztežka. "Sedaj pa me nikar ne moti in poslušaj mirno! Po moji smrti je vse tvoje prav vse, kar je bilo doslej mojega. Lepo premoženje bi bilo, lepa kmetija, če...", tu preneha bolnik ter zarije svojo osivelo glavo v mehko zglavje.

"Oče, moj oče", se iztrga osupnenemu mladcu iz prs, in Lovrenc spet obrne obraz proti sinu.

"Če bi ne bilo... zadolženo", skonča starec s hropečim glasom.

"Naj bo še toliko dolga, samo Vi mi še ostanite živi!"

"Ne, ne, sin! Ne ostanem več dolgo med živimi, to čutim in slutim prav dobro...Da, nekaj lepega bi ti sedajle izročil, če bi ne bilo dolga. Nihče razen mene in mojih upnikov ni vedel zanj. Upniki so doslej molčali, ali po moji smrti ne bodo. — Poslušaj me torej dobro in ukaz se ne ustraši! Podrebrsko Nežo poznaš dobro, kaj ne?- Vidiš, njej sem dolžan največ. Štiri tisoč goldinarjev in nič več in nič manj je tega dolga. Srdin mi je pa posodil sedemsto. Matiček sedemsto in Sklap petsto goldinarjev. Ko me odneso izpod te strehe, se zglasi ona in ostali trije pri tebi".

"Oh oče, oče!"

"Truden sem, in nekaj me duši v grlu... Jutri zjutraj pošlji po gospoda in pa tudi Slivarjevega Jurija ne pozabi poiskati..."

Po teh besedah se je bolnik obrnil proti steni, a Ivan je potihem odšel iz sobe, v katero je že gledala smrt na svojo žrtev.

Storil se je bil že trden mrak, ko je zapustil mladi Mehljaž bolniško sobo. Skoro opotekajočih korakov je šel po stopnicah v gostilniško sobo, kjer je bila vsa družina pri večerji.

"Kako je očetu, Ivan?" ga vpraša Meta, vsa v silnih skrbeh.

"Slabo, slabo, Meta! Umro mi, umro", odgovori nesrečno mladec sesede na klop ob mizi in zakrije obraz z rokami in grenkovroče solze mu privro iz žalostnih oči.

"Menda pa vendar ni tako hudo", pripomni Mica, hoteč potolažiti Ivana in zadržati solze, ki so se ji že tudi nabirale v očesnih kotičkih.

Ob takih prilikah se pokaže z vso odkritosrčnostjo ljubezen služinčadi do domačih ljudi. Kajt' še celo hlapca sta prenehala rajemati iz sklede, ko se je zazlekniło pridušeno ihtenje nesrečnega Ivana po hiši.

"Pred dvema urama sem videl Slivarjevega potepuha, ko je šel mimo naše hiše," poprime prvi hlapec okorno za besedo.

"Potem se pa gotovo zgodi kakšna nesreča v vasi", pristavi njegov tovariš.

Vsa četveroglava služinčad se plaho spogleda. Gotovo so mislili vsi štirje na gospodarjevo smrt kot tisto nesrečo.

"Kdaj si ga videl, praviš?" vpraša sedaj Ivan prvega hlapca.

"Nekako pred dvema urama je to bilo, kakor sem rekel".

"Kam je neki šel?" vpraša Mehljažev sin kakor samega sebe.

"Najbrž za prenočiščem", meni drugi hlapec.

"Noč ga bo vzela, in jutro zopet dalo", pridoda prvi.

'Saj res, skoroda sem pozabil', se obrne sedaj Ivan proti Meti. "Jutri zjutraj moraš k fari po gospoda, so rekli oče. A ti, Jakob, pazi, kdaj bo šel Slivarjev Jurij mimo hiše. Ko ga zagledaš, mu povej, da ga žele moj oče".

Medtem se je bila naredila že trdna noč. Hlapca in dekla Mica so se spravili spat,. Meta je odšla k bolniku.

Ivanu so bile ure tiste noči dolge kakor večnost. Misel na očeta mu ni dala zatisniti očesa, in neprestano so mu zvenele zadnje očetove besede po ušesih.

Zjutraj navsezgodaj se je napravila stara Meta v župnišče po gospoda...

"Gospod gredo z Bogom k staremu Mehljažu", so takoj ugenili ljudje po svetokriški dolini, ko je bilo nehalo pozvanjati v zvoniku župne cerkve k zadnji popotnici.

"Mehljaž se več ne izkoplje! Bog mu daj srečno zadnjo uro!" so prikladali drugi. Kajti med našimi ljudmi je vkoreninjenena vera, da bolnik nič več ne ozdravi ko ga duhovnik previdi z zadnjo popotnico. Vobče je sicer to naziranje napak, ali topot je bilo dovela upravičeno.

Po zadnjem obhajilu je Lovrencu precej odleglo. Ni ga več dušilo, in govoril je tudi laže, kakor je bilo izpoznati iz pogovora med njim in Slivarjevim Jurijem.

Mehljažev hlapec, kateremu je bil Ivan naročil, naj preži na Slivarjevega potepuha, je vestno vršil svojo nalogo. Nastavil se je na vogal hiše ter pazil, da vjame in postreže omenjenega človeka.

Komaj je namreč odšel duhovnik iz Mehljaževe hiše, se je že pojavila moška postava z zvežnjem čez ramo na vaški poti, ki je držala iz vasi mimo Mehljaževine.

Hlapec se je sicer prestrašil in rajši bi bil videl, da bi je ne bil zagledal. Toda gospodarjeva beseda in bolnikova želja je služinčadi sveta. To mu je dalo toliko poguma, da je ogovoril Slivarja ter mu povedal plahih oči in s pičlimi besedami, kar mu je bilo naročeno, nato pa naglo izginil po svojih dnevnih opravkih.

Slivarr se je skoro zaničljivo nasmehnil ter stopil v Mehljaževo hišo.

V veži se sreča z Ivanom.

"Oče Vas žele," izpregovori prvi ter pokaže Slivarju po stopnicah v gornjo sobo.

Tako ga najdemo v živahnem pogovoru z bolnikom.

"Si vendar prišel," mu de bolnik z rahlim a vendar še dokaj čisto donečim glasom.

"Sem", se je glasil kratki odgovor Slivarjev.

"Tam-le na polici je črnilo in pero. Papir dobiš v miznici."

"Kaj hočeš, Mehljaž?" ga vpraša nekoliko začudeno vagabund.

"Hočem, da mi napišeš posledjo volje," odgovori bolni Lovrenc turobno.

"Saj ni taka sila še. Nekoliko te je res vzela bolezen, ali s smrt je se menda še nisi pobratil".

"Danes se počutim nekoliko bolje. Ali vendar menim, da s seštete ure mojega življenja".

"No, če je tako, pa napišem kar hočeš."

Po teh besedah je napisal da izročа Lovrenc Mehljaž vse svoje premoženje svojemu edinemu sinu Ivanu. In ako mu je bolnik začel razkrivati bremena obširne Mehljaževine, se je Slivar posmehnil, kakor bi hotel reči, da mu je že vse to znano.

"Veš, dolg, ki sem ga napravil pri Gašperjevi Neži, me najbolj skrbi," je rekel končno bolnik.

'Vse se da poravnati' meni vagabund. "Tudi ta dolg se bo dal sčasoma. Ivan naj dobi dobro gospodinjo, sam ni razsipen, pa bo šlo."

"Pametne so tvoje besede, Jurij. Še vevdno sem jih spoštoval, ali danes so mi kakor posladilo. Upam, da boš stal mojemu sinu obstrani."—

"Ne bo mi mogoče stati naravnost obstrani. Vsi ljudje se me bojejo kakor hudega vremena. Ogibljejo se me kakor gobovca in smatrajo me za človeka, ki je s samim hudičem v zvezi. In tudi tvoj fant je med temi. Ti edini v naši celi srenji si bil, ki se me nisi ogibal. Zato pa sem ti hvaležen. Radi svojega sina lahko brez skrbi umreš."

Nič več ni rekel. Stegnil je roko proti bolniku, in moža, nikdar iskrena prijatelja, pa tudi ne sovražnika, sta si nemo segla v roke. Lovrenčeva se je tresla, Slivarjeva ne. Njegove oči so še enkrat ošinile usehlo bolnikovo obličje, a potem je vagabund izginil iz Mehljaževe hiše.

Popoldne se je bolniku zelo poslabšalo zdravstveno stanje in na večer je starec le še iztežka in napol esde na postelji govoril s svojim sinom Ivanom.

"In... tista... Gašperjeva Neža...je... še čvrsta ženska... Kaj, ko bi jo ti...", tu ni mogel več nadaljevati. Nekaj mu zagrgra v grlu, prsa se mu visoko dvignejo, osteklene mu oči, glava omahne vzznak, in celo telo se izlekne po postelji.

(Dalje prihodnjič.)

NAŠ POTOVALNI ZASTOPNIK

g. IVAN POTUŠEK.

potuje sedaj za naš list „Slovenski Narod" po naših naselbinah. Zato ga vsem cenjenim rojakom prav toplo priporočamo.

Uprava.

Vsak pošten delavec si lahko zasluži v svojem prostem času nekoliko dolarjev na teden, ako se takoj obrne na upravo „Slovenskega Naroda" za pojasnilo.

PRVA-DRUGA NARODNA BANKA

ZGODOVINA PRVE-DRUGE NARODNE BANKE.

Že leta 1852. obstojala je Prva-Druga Narodna Banka v Pittsburgu, Pa. Ustanovil jo je dne 28. januarja pokojni James Laughlin, vtemeljitelj današnje velike Jones and Laughlin jeklarske družbe, kakor „Pittsburg Trust & Savings Co".

Banka se je tedaj nahajala na Penna Ave., blizo 11. ulice. V aprilu l. 1852., kupila in prevzela je banka dobro gredočo denarno tvrdko Fifth Ward Banko, v. l. 1853. imenovala se je Pittsburg Trust Co., leta 1854. se je glavnica povišala na $200.000.

V tem času preselila se je na Wood Street poleg Fifth Avenue in to zemljišče je del lota, na kterem danes banka stoji.

L. 1863. se je ime banko menjalo v First National Bank of Pittsburgh, Pa. (Prva Narodna Banka). To je bila prva banka v Pittsburghu in ena izmed prvih, ktere so zaprosile za čarter nacijonalnih bank. Glavnica Prve Narodne Banke bila je takrat $500.000 a bank je bilo takrat v Pittsburghu samo 12.

Dne 1. sept. 1875. povišala se je glavnica banke na $750.000 a v letu 1892. se je dodalo glavnici nadaljnih $100.000.

Dne 1. avgusta 1901. je bil inozemski in parobrodski oddelek utemeljen po konzulu Max Schambergu, poznan pod imenom Max Schamberg & Co., kupljen in banka je začela poslovati z Evropo, posebno z našimi rojaki.

Mr. Wm. F. Benkiser, ki je bil s tvrdko Max Schamberg & Co. od leta 1891. postavljen je bil za upravnika novega oddelka, in razun upravnika v tem inozemskem oddelku bilo je takrat nastavljenih še šest oseb. Danes ima bank v svojem inozemskem oddelku nastavljenih ne šest oseb kot leta 1901. temveč se je osobje tega oddelka že leta 1912. povišalo na 44 oseb.

V letu 1913. spojila se je Prva Narodna Banka v Pittsburghu z Drugo Narodno Banko in novi zavod se imenuje zdaj Prva-Druga Narodna Banka v Pittsburghu, Pa. Glavnice ima $4,000.000 in prebitka $1,131.311.03.

Dalje poglejte Statement od 4. marca 1915.

V LASTNI ZGRADBI.

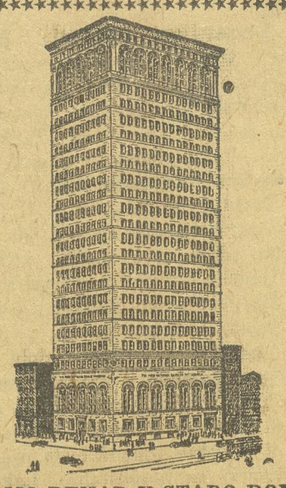

V LASTNI ZGRADBI.

POŠILJAMO DENAR V STARO DOMOVINO HITRO, VARNO IN CENO.
SPREJEMAMO DENAR V HRANITEV IN PLAČUJEMO OBRESTI.
VSAKA ULOGA IZPLAČUJE SE NA ZAHTEV BREZ ODKAZA.
INOZEMSKI ODDELEK, VTEMELJEN PO KONZULU MAX SCHAMBERG & COMPANY PRODAJAMO PAROBRODSKE LISTKE ZA VSE PROGE, KAKOR SAME KOMPANIJE. NAVODILA, SVETE IN VSE POTREBNE TISKOVNINE POŠILJAMO BREZPLAČNO.
Našega lastnega poštnega urada poslužuje se na tisoče naših rojakov, ker se jim pisma ne izgubujejo, tudi ako se isti večkrat selijo in premestujejo. — Pišite v domovino naj vam pošiljajo vaša pisma na našo banko. — Pošteno delo, točnost in varnost je naše geslo.

STATEMENT OF THE FIRST-SECOND NATIONAL BANK OF PITTSBURGH

AT THE CLOSE OF BUSINESS MARCH 4, 1915.

RESOURCES		
Loans and Discounts ...		$ 8,795.087.70
Overdrafts		10.69
U. S. Bonds, at Par. ...		3,151.000.00
Other Stocks and Bonds		4,597.826.22
Real Estate, Furniture and Fixtures		1,203.214.19
Cash on hand	$1,622.493.89	
Due from Banks ..	1,452.454.33	
Due from Pittsburgh Banks ..	1,532.326.52	4,607.274.74
Due from Treasurer U. S.		150.000.00
		$22,504.413.54

LIABILITIES		
Capital		$ 4,000.000.00
Surplus and Profits		1,131.311.03
Reserves, For Interest and Taxes	113,324.14	
Special Reserve	376.047.52	489.389.66
Deposits		13,933.962.85
Circulation	3,000.000.00	
Less Due from U. S. Treas. ..	50.250.00	2,949.750.00
U. S. Treas. .	50.250.00	2,949.750.00

OFFICERS

J. B. FINLEY, Chairman of Board
LAWRENCE E. SANDS, President
FRANK F. BROOKS, Vice President and Cashier
CLYDE C. TAYLOR, Assistant Cashier
THOS. C. GRIGGS, Assistant to President
WM. F. BENKISER, Manager Foreign Department
W. J. FRANK, Assistant Manager Foreign Department

V VSAKEM SLUČAJU OBRNITE SE NA TO, ENO OD NAJBOLJ ZNANIH IN NAJGLASOVITIH BANK, NE SAMO V AMERIKI, TEMUČ PO CELEM SVETU.

NAŠ NASLOV V ANGLESKEM JEZIKU SE GLASI:

FIRST-SECOND NATIONAL BANK OF PITTSBURGH

Cor. Fifth Avenue and Wood St. **PITTSBURGH, PA.**

MALI OGLASNIK.

CLASSIFIED AD'S.

Wanted:

laborers, for one insertion	...	$ 1.—
domestic help „ „	...	—.50
work „ „	...	—.05

Inquires:

for friends etc., „	...	—.25
other notices „ „	...	—.50

ZA OGLASE SE PLAČA:

Kdor išče:

delavce, za vsakikrat	.....	$ 1.—
služinčad „ „	.....	—.50
delo „ „	.....	—.05
prijatelje itd. „	.....	—.25
za druge objave „	.....	—.50

Naš pooblaščen zastopnik za New-York in okolico je g. JOS. LAPAJNAR, katerega cenj. rojakom najtopleje priporočamo. Uprava.

Naš pooblaščeni zastopnik za Cleveland in okolico je gosp.

N. C. SPIGELSKI,
1135 Williamson Bldg, Cleveland, Ohio
katerega priporočamo rojakom.
Uprava.

Vsak rojak, kateri želi imeti krasen spomin naj nam nazna ni svoje ime, priimek in točen naslov.
THE FIRST-SEC. NAT'L. BANK
Cor. Fifth Ave & Wood Street.
PITTSBURGH, PA.

Dobro znani hotel in prenočevališče z gostilniškim obrtom in dovoljenjem točenja pijač, na dobrem prostoru v neposredni bližini kolodvorov in parniških pristanišč, posluje od leta 1847 se prodaja zaradi ostarelosti lastnika ki namerava odpočiti se. Najpovoljnejši pogoji: Vprašajte ali pišite na: F. B člo Narodni List, 61 Park Row, New-York, N. Y.

POZOR ROJAKI!

Kdor želi prevzeti zastop in nabirati naročnike za „Slovenski Narod" v naših naselbinah po Združenih državah in Canadi naj nam to naznani.

Uprava.

BREZPLAČNO
pošljemo vsakemu, kjor nam naznani svoje ime, priimek in točen naslov, krasno potopisno knjižico okrašeno z lepimi slikami. Pišite:
Cunard S. S. Co., Ltd.
21-24 State St. Dep. S. New York.

POD SVOBODNIM SOLNCEM.

POVEST DAVNIH DEDOV.

Spisal Fr. Finžgar.

(Ta vrlo zanimiv roman se je začel v šesti številki Slovenskega Naroda. Kdor ga želi čitati in ni prejel šeste in nadaljnih številk, naj si jih naknadno naroči)

(Nadaljevanje.)

Medtem so v Epafroditovi vili uživala radost in srečo tri srca: Irena se je okrepila od prestanega strahu, iskreno je govorila Iztoku o Resnici, o Kristu, ki otimlje pravične in kaznuje grešnike. Zamamljen je sedel ob njej Iztok. Njena govorica mu je bila glas slavulja, v njenih gorkih pogledih je sanjal svojo lepo domovino, h kateri se vrne in jo osreči. Epafroditova mrzla trgovska duša se je ogrevala in začutil je vso praznoto svojega življenja, ki, se mu je zdelo naenkrat sila dolgočasno in brezpomembno. Ni doživel ure, da bi ga gladila po trudnem in vročem čelu taka zvesta in udana roka, kakor je Irenina. In sedaj je večer življenja pred durmi. Lahko si postelje z zlatom, lahko se ogrne s svilo — ali kako mrzlo je zlato, kako hladna ta svila. Pogrešil je naenkrat tisto, kar da človeškemu življenju slaj, uteho, smoter v boju — pogrešil je srca, ki bi ga iskreno ljubilo. Zato je sklenil, da zastavi vse, samo da poda tema dvema varovancema isto, česar sam sebi ni mogel več dati, kakor je bilo zanj — izgubljeni raj.

Na večer se je moral Iztok, posloviti, da gre nadzoravat straže. Obljubil je, da se oglasi, ko se vrne iz vojašnice, ko opravi v pentapirgu, in da kar najhitreje opravi v palači, da čim več trenotkov prebije ob Ireni.

Do vrat ga je spremil Epafrodit in ga svaril.

„Obleci močen oklep, Iztoče. Ogibaj se sumljivih senc, pripaši najostrejši meč — povem ti, da tudi zlatemu orlu ne zaupam".

Iztok ga je slušal in storil, kakor mu je svetoval. Toda odšel je brezskrbno. Zakaj prepričan je bil, da ga ni med moštvom, ki bi dvignil zoper njega orožje. Zavratnih napadalcev se ni plašil. Zaupal je konju in še bolj zaupal svojemu meču.

Ko se je popolnoma zmračilo, je Ireno premagal spanec, in Epafrodit je zaukazal mir krog in krog po vili. Sam je šetal po peristilu in snovale načrte za beg.

Precej temna noč se je razgrnila na Bizanc. Vodomet v peristilu se je svetil kakor sivkasta nitka. Da ga ni izdajalo njegovo šumenje, ne bi ga nihče zapazil. Tedaj se priglasi nenadoma evnuh Spiridion.

Epafrodit se je prestrašil in razveselil zaeno.

„Vedi me, gospod, v najskrivnejšo sobo. Za glavo gre, za glavo! Hitro sta izginila za debelimi zastori v skrito celico.

„Govori, Spiridion! Kaj prinašaš novic?"

„Novice zate, Epafrodit! Toda pomni, da zaigram nocoj glavo! In vendar sem prišel, ker te cenim kakor samega drugega despota!"

„Ne išči ovinkov! Povej naravnost".

„Nova postava se razglasi jutri, ves dvor jo že ve in pir se pripravlja, ker jo je zamislila despojna. Velikanski pir v njeno slavo!"

„No, in kako se glasi nova postava?"

„Svila — monopol — od jutri dalje, monopol, gospod! Ah, in ti imaš svile, vem, da je imaš. Sedaj veš vse — toda moja glava — če jo izgubim".

Epafrodit ni izpremenil ni ene črte na obrazu.

„Hvala za poročilo. Ne koristi mi mnogo, svila je do malega razprodana, barka z novo je še na valovih. Ali nagradim te. Počakaj!"

Ko se je vrnil trgovec, se je pošibila roka Spiridionova pod težo mošnje, napolnjene s stateri in bizantinci.

„Ni vredno tvoje poročilo te cene. Toda sprejmi, da mi v bodoče zvesto sporočiš vse, kar bi izvedel o Iztoku in Ireni. Zato te nagrajam".

Evnuh je svečo prisegal, da se izneveri sami despojni, če bi bilo treba ustreči njemu. Krčevito je stisnil denar k prsim in se prihuljeno in plašno izmuzal skozi peristil, kjer se je zavil v temno, oguljeno haljo revnega sužnja, da ne bi vzbudil z lepo obleko sumnje.

„Tako, haha, si že začela streljati name, vlačuga! Monopol — svila — to se pravi, smrt Epafroditu, ki ima tega blaga dosti. In ti bi rada, da bi pretezala svoje od greha trudne ude na mehki indijski tkanini. Ho, na boj! Sprejmem ga, tudi od tebe ga sprejmem. Morda me ugonobiš! Toda prej pogoltnejo morski valovi vso svilo nego je za dlan pride v tvojo last. Ne boš!"

Epafrodit je hodil po mozaičnem tlaku in polglasno mrmral in klel Teodoro ter si jasno zamislil načrt, katerega izvede še to noč, da carski vohunci ne dobijo koščka svile pri njem.

Suženj mu je zopet priglasil nekoga, ki hoče govoriti z njim.

Jezen je velel, naj vstopi.

Sredi belih stebrov je zdrsnila suženjska obleka z majhne drobne postave — in kljub noči je Epafrodit spoznal žensko.

„Kaj želiš?" je vprašal resno.

„Cirila sem!"

Sužnja je pokleknila predenj in si prekrižala roke na prsih.

„Kaj je? Se govori o Ireni?"

„Nihče ni vprašal doslej! Ali nocoj bo zbran ves dvor in Irena je posebej pozvana od despojne. Kako naj ostane še skrvnost?"

„Bolnika ne bo silil nihče na pir!"

„Če pošlje despojna koga v sobo? Če pride sama?"

„Zapri, sedi pri durih in reci, da ne sme nihče do nje. Miru potrebuje!"

„Hočem, gospod, toda bojim se. S silo udrejo v sobo".

„Če se to zgodi, pribeži takoj sem. Sedaj pojdi — naglo!"

Ko je odšla, takisto zavita v obleko sužnja, je Epafrodit hodil še urneje po peristilu.

„Začelo se je. Drama se zapleta. Če me za trenotek zapusti pamet — smo izgubljeni!"

Pozval je Melhiora.

„Pojdi v tkalnico, vse statve se imajo ustaviti in razderati. Vsak košček svile znosite na barko; izberi najboljše sužnje in zanesljive mornarje. Opolnoči morajo biti vse zakladnice za svilo prazne — in barka naj takoj odrine. Na otoku Kios naj čaka dalnjih povelj, katera prinese brzojadrnica. Vzemite seboj dosti orožja — ti greš namreč z barko — odpeljite se tiho, brez signalov. Pojdi!"

Melhior je strmel, da mu je Epafrodit moral ponoviti povelje. In takoj so se zganile stotere roke, brez govora, brez šuma je ginila svila iz skladišča in težki zavoji so tonili v globokem trebuhu močne ladje.

Epafrodit je nato šel pregledovat izpiske iz računov, črtal vso svilo iz njih in sestavil kupno pogodbo o dveh ostalih ladjah, izvzemši brzojadrnico, o blagu in o vsem, kar je menil prodati. Postavil je nizke cene, pregledal še enkrat in potem spravil listino ter se škodoželjno smejal.

Polnoč se je bližala, Iztok se je vrnil že drugič v njegov dvor ter se pomudil za trenotek pri Ireni. O polnoči je moral v palačo.

Ko je poljubil v slovo Ireno, se ga je naenkrat silno oklenila in pričela jokati.

„Ne jokaj! Preden zažari jutro, se vrnem".

„Bojim se zate, Iztok! Strašna slutnja se me je polastila. Zadene te zlo! Beživa!"

Pri teh besedah je vstopil Epafrodit. Slišal je Ireno, ko je rekla:

„Beživa!"

„Ne moreta še, otroka, ne moreta bežati. Zaupajta meni! Če vaju pokopljejo na dnu Proponte, ostane vaju Epafrodit!"

Iztok je moral oditi, za njem so zrle Irenine objokane oči, vse polne strahu in groze. Iztok se je ozital proseče na Epafrodita, kakor bi ga prosil:

bi govoril:

„Varuj jo, čuvaj golobico in tolaži!"

ŠTIRIINDVAJSETO POGLAVJE.

Dragocene zavese so se tiho in rahlo strnile nad vhodom, kjer je bivala v bajni sobi Irena. Njeni hrepeneči pogledi so obviseli na zagrnjenem vhodu, njene misli so pa odšle za Iztokom v carsko palačo. Čutila je, da je trudna; vtiski ene noči in enega dne so bili tako mogočni, polni smrtne groze in blagoslovljene radosti, strahu in upanja, da je kmalu naslonila trudno glavo na svileno blazino. Težka trepalnice so se strnile, vijolična luč iz dragocene svetilke je razprostrla nad njo tihi obok jasne noči — roka ji je zdrsnila ob telesu. Krog ustnic je zaigral nasmeh — zasanjala je o krasoti prihodnjih dni — — — — — — — —

Epafroditu se ni stožilo. Njegove drobne oči so žarele, s čela niti za trenotek niso izginile važne, ostre poteze, ki so se krožile nad sivimi obrvami kakor razprostrti krili čuvajočega orla.

Ko je Iztok odhajal, ga je Epafrodit spremil do vrat na dvorišču in mu resno ponavljal: „Varuj se sumljivih senc! Roka naj počiva neprestano na mečevem ročniku! Teodora je vzvezi s samim satanom! Resnica, Iztok! Ves Bizanc trdi tako!"

Ko je suženj zapahnil vrata, je Epafrodit šel v vilo, omotal glavo z gorko, volneno ruto, zavil telo v siv plašč iz kameline volne, pozval šest sužnjev in se napotil o polnoči na vrt proti oljčnemu gaju. Brez glasu, brez ropota — so tiho zašumela vesla — in čoln je zdrknil bliskovito po vodi. Gnale so ga mišičave roke šesterih najboljših sužnjev-veslačev. Kormilce je vodil sam Epafrodit. Čolnov rilec, na katerem je sedel Pozejdon z dvignjenim trozobom, nastavil je naravnost od brega Proponto, kjer je kakor velika, črna groblja počivala njegova zasidrana ladja.

„Stoj!" je velel Epafrodit rezko, šepetaje.

Šestero vesel se je zarezalo v morje, da se je stresel čolniček in se komaj še vidno gibal. V tem je že rahlo trčil ob bok velike ladje. Z gibčnostjo mladega mornarja je splezal stari trgovec po lestvi, ki je bila spuščena do vode. Na krovu ga je čakal Melhior. Podal je gospodu roko s krova in ga dvignil k sebi.

„Vse dovršeno?"

„Vse, prejasnost!"

„Brez nesreče?"

„Enemu sužnju je zvilo nogo!"

„Nič ne de. Ali sedijo veslači na klopicah?"

„Vsi čakajo udarca, da spustijo vesla v morje".

„Sidra nisi še dvignil?"

„Ne še, gospod!"

„Prav. Na pismo do trgovca Timoteja v Kiosu. Prodaj svilo za vsako ceno, prodaj brod in sužnje. Ne čakaj jadrnice, kakor sem ti naročil. Ko opraviš, poišči ladjo in se pripelji v Atene. Za mojo vilo veš. Tam me čakaj. Pazi na denar! Smeš obdržati osem najboljših in najmočnejših sužnjev, da varno prinesete vsoto do mene. Razumel?"

„Vse, gospod!

Melhior je potrdil z veliko udanostjo in se mu globoko poklonil. Toda razumeti ni mogel, kaj se godi z Epafroditom. — Prodaj za vsako ceno, mu je rekel. Da bi on prodajal, Epafrodit, za vsako ceno — — — — Ne, ni ga razumel. Da ni bilo v trgovčevih očeh teh mrzlo-suhih sklepov, da mu ni sevala z lica razboritost in važnost, mislil bi Melhior, da je zblaznel.

„Vozite varno in srečno! Rahlo vleče vzhodnik. Takoj lahko napnete jadra! Kristov blagoslov naj tolaži viharje!"

Epafrodit je dvignil roko, kakor bi blagoslavljal barko in bogastvo, katero je bilo skrito v njenem mračnem truplu. Samo en hip, kakor blisk ga je pretreslo, ko se je trgalo od njegovega srca tisto, kar je ljubil vse življenje. Ali samo za hip. Plamen sovraštva do Teodore, ogenj hrepenenja, da jo zmaga, da iztrga njeni roki plen, je použil vso strast, s katero je visel na vsakem stateru svojega, s tolikimi skrbmi nakopičenega bogastva. Popel se je urno preko ograje, senca je zdrsnila po lestvi, in v trenotku je Melhioru izginila čolničkova silhueta v morsko noč.

Epafrodit je še čul temni zvon kladiva, ki je udarilo povelje veslačem: V morje z vesli! Črna groblja se je zgenila in ladja odplula. Še enkrat jo je pogledal Epafrodit z brega — še enkrat ga je pretreslo — in velik kos njegovega bogastva je izginil v nočnem obzorju.

Ko se je Epafrodit vrnil v stanovanje, ni mislil na počitek. Vedel je dobro, da lahko z enim zamujenim trenotkom zaigra trojno življenje in vse lepo bogastvo. Napisal je pismo do bogatega žida Abiatara, uglednega mladega trgovca, in mu velel, da se javi pri njem še tisto noč. Poslal je pismo po Numidi, hkrati z njim nosilnico, ki je bila zagrnjena s težkimi, temnimi zavesami.

Ko je Epafrodit čakal Abiatara, je legel na kipeče svilene blazine, da je njegovo skromno telo kakor utonilo na mehkem ležišču. Kandelaber je svetlo plapolal. Plamenčki, porojeni iz najboljšega olja, so visoko jezikali in se iztegali preko roba pozlačenih margaranovih jabolk. Trgovec je ležal namršenih obrvi in gledal živozdramljen v strop. Suhi prsti so bobnali po čelu, za katerim je snoval suhoparno-mirno načrte. Krog tesno stisnjenih ustnic mu je zaigral veselej nasmeh, kadar je v mislih dospel do nevarno zamotanega vozla, pa ga je z duhovito lestjo presekal, kakor Aleksander z mečem vozel frigijskega kralja Gordija.

Ko je zaslišal zunaj tihe stopinje in vedel, da se bliža Abiatar, ni vstal. Leže ga je čakal.

Abiatar se je začudil.

„Mir s tabo, Epafrodit!"

„In mir Kristov tebi, Abiatar!"

„Opolnoči me zoveš, pa ležiš kakor bi se bogato navečerjal in čakal prijatelja, da vržeta kocke!"

„Vrženo jih, Abiatar. Prerokujem ti pa, da dobiček odneseš ti!"

Epafrodit se je dvignil.

„Sedi, igro takoj začneva!"

„Pri Mojzesu, da te ne razumem!"

„Razumeš me naglo brez Mojzesa in talmuda, samo če nisi pustil pri lepi Sari svoje pameti!"

„Razigrane volje si, Epafrodit! Ne zamerim ti!"

„Poslušaj! Čas beži!"

Obrnil je peščeno uro.

„Druga polnočna straža nastopi. Mudi se mi! — Ti, Abiatar, si mlad, čvrst, in često sem občudoval talent, ki ga razvijaš pri kupčijah. Zato te cenim, zato sem te klical. Ali kupiš od mene vilo, pristanišče, vrt — vse — z eno besedo vse, razen mene. Jaz sem ti itak staro blago — čemu bi ti bil?"

Abiatar je osupnil. Prej bi bil veroval, da gre Teodora v puščavo k eremitkam, nego da Epafrodit proda najboljšo trgovsko postojanko v Bizancu.

„Epafrodit, ne šali se z menoj! Do polnoči sem delal — truden sem in žal bi mi bilo noči in počitka".

„Ne trati praznih besed! Odgovori!"

„Kupim!"

„Tu je kupna pogodba in cene — vse do pičice natančno! Preberi in podpiši, če si zadovoljen. Če nisi, javi naglo, prodam drugemu!"

Abiataru je zažarelo bledo lice, ko je razgrnil pred njim Grk široki pergament. Poglobil se je v številke in nervozno begal od vrste do vrste. Epafrodit ga ni opazoval. Zagledal se je v drobni sviž, ki je tekel brezslišno v peščeni uri.

„Podpišem!"

Abiatar je bil vzradoščen, ko je prebral pogodbo.

„Kaj pa s svilo? Imaš je mnogo in v pogodbi je ne najdem?"

„Ni kosmiča je ni pod mojo streho. Razprodana".

„A-a-a", je strmel Abiatar.

„Dobro torej, podpiši. Toda prej mi prisezi pri vseh očakih, pri obeh templjih in pri grobu in prahu Abrahamovem, da ne zineš besedice o tem, dokler jaz ne izginem odtod".

„Skrivnosti so v tebi, Epafrodit".

„Prisezi!"

„Prisegam!"

„Sedaj podpiši! Toda letnico, ki je še ni na pogodbi, pomakneva za eno leto nazaj!"

Abiatar se je zopet začudil.

„Hitro, sicer kupi kdo drugi!"

Žid je podpisal in dostavil za leto starejši datum. Nato je podpisal Epafrodit, zvil pergament in ga spravil. Pred žida je položil prazen kos papirusa in mu narekaval:

„Epafroditu, prejasnemu gospodu!

Ker se preselim sam v vilo, katero sem kupil pred letom od tebe, zato naznanjam, naj izvoli tvoja prejasnost ukreniti, da se tekom enega meseca svobodno nastanim v njej! Abiatar"

„Sedaj je gotovo vse. Tvojo odpoved shranim s kupno pogodbo vred. Kadar ti jo pošljem na dom, odšteješ denar, in drugo jutro bo vila prazna. — Ali pomni dobro, kaj si prisegel! Pojdi!"

Abiatar je stal osupnel in bi bil rad še govoril. Ali Grk je zamahnil z roko, in žid se je poslovil.

Ko je sedel Abiatar v nosilnici, si je mel roke od radosti, da bo poslej prvi trgovec v Bizancu. Toda mnogokrat se je prestrašen zamislil in mrmral: „Skrivnosti, kakšne skrivnosti!"

Epafrodit se je pa doma veselil. Obrnjen proti carski palači je dvignil suho roko in govoril:

„Le pridi, despojna, le pridi po svilo! Pravdo naperi zoper mene, da konfisciraš vilo in zlato! Prijetni bi bili moji vrtovi, da bi ljubkovala po njih. — Ha, verolomnica! Domisli si, da ste vi despotje dobili modrost od nas, od Grkov! Kljub temu pa je imamo v sivih glavah še toliko, da raztrgamo tvoje mreže, kakor bi zamahnil po pajčevini! Prokleta!"

Epafrodit se je razvnel, njegove oči so puhtele ogenj, začel je naglo hoditi po gladkem mozaiku.

„Žrtvoval sem mnogo" — je pomislil. „Tisoči so padli v morje, vrgel sem jih proč kakor gnilo sadje. Toda še imam dosti, da živim do smrti pokojno in brez skrbi, da poležkujem na lepših preprogah kakor despojna, da se moje oko naslaja na dragocenejših umetninah, kakor jih ima carska palača. Pa še to bi žrtvoval, na deski bi spal, samo da umrjem z zavestjo: Ni te zmagala ona, ostudna, zločesta! Svila je oteta, moj dom rešen njenih rok, sedaj gre za Iztoka in Ireno — in zame seveda. Za beg je treba vrlih konj, njegovi Slovenci potrebujejo orožja. Ali tega ne dobim v eni noči. Osem dni, samo osem dni mi še podari usoda, potem ležem in porečem: Dokončano! Pride le še veliki dan, ko me zagrnejo večne sence. Pridi potem! Epafrodit te pozdravi z veseljem".

Ko je potem še osnoval podrobne načrte za beg, se je na morju že zasvital prvi trak zgodnje zarje. Tedaj je začul na dvoru nemir.

„Iztok se vrača!"

Šel mu je nasproti skozi peristil, da bi govoril z njim in se domenil glede konj in orožja, katero se mora pripraviti vsem, ki bi z njim uskočili preko Hema.

Ko je stopil na marmorni tlak pod vitkimi kornistkimi stebriči, je zaslišal sredi dvorišča smeh. Celo krdelo služinčadi se je gnetlo in se glasno smejalo. Iz smeha so pa donele razglašene strunice in gripav glas je pel veselo pesem.

Epafrodita je pograbilo. Zanj tako resni trenotki, tehtnica na življenje in smrt — služinčad pa razgraja in se smeje.

(Dalje prihodnjič)

BOL V HRBTU

in v straneh se hitro prežene z rabo

Severa's Gothard Oil

(Severovega Gothardskega Olja). Priporoča se kot krajevno zdravilo zoper

revmatizem, nevralgijo, izvinjenja, otolkljaje, otekline, otekle žleze, okorelost v sklepih, krče, bolečine in poškodbe.

Je mazilo preiskušene vrednosti.

Cena 25 in 50 centov.

g. Štefan Plačko, iz Marietta, N. Y., nam je pisal sledeče:
"Trpel sem vsled bolečin v hrbtu in straneh več nego pet let ter sem med tem časom poiskusal razna zdravila toda brez uspeha. Čital sem v Vašem Almanahu o Severovem Gothardskem Olju ter sem ga preiskusil in so mi bolečine kmalu izginile. Lahko tudi rečem, da je izborno zoper bolečine v nogah. Priporočam ga vsem, ki trpijo vsled krajevnih bolečin."

RANE,

otiske,ureze, odprte rane, tvori, bule, opekline in ožganine se hitro zacelijo, ako se nadene

SEVERA'S Healing Ointment

(Severovo Zdravilno Mazilo). Cena 25c.

Severove Pripravki so naprodaj v vseh lekarnah. Zahtevajte samo Severove. Zavrnite nadomestitve. Ako vas ne more lekarnar založiti, naročite jih od nas.

W. F. SEVERA CO., Cedar Rapids, Iowa

ZASLEDUJTE BOJNE DOGODKE!

Krasna in velikanska mapa celega sveta, kjer lahko že na prvi pogled vidite, kod se kretajo razne mornarice in premikajo razne vojske.

Polegtega imate na tej mapi naslikane vse vladarje, ki so zapleteni in ki se utegnejo zaplesti v sadanjo vojno, in to pa v njihovih najzadnjih fotografijah.

Tudi so na tem ogromnem zemljevidu vse zastave in grbi v barvah vseh v boj zapletenih držav, pa tudi onih, ki utegnejo poseči v boj.

Razentega je poleg prve mape še druga, na kateri so narisane Združene države in naslikani vsi predsedniki, počenši od Washingtona pa tja do Wilsona, kakor še devet drugih map in deset velikih slik, ki vam predstavljajo svetovne znamenitosti.

To vse naročite še danes ter pošljite obenem 50 c. na upravo „Slovenskega Naroda".

CUNARD

najhitrejši parniki na svetu

„MAURETANIA"

NEW YORK — LIVERPOOL

najhitrejša proga preko Liverpoola za

LONDON, PARIZ, NAPOLJ,

RUSKO, FINSKO, PATRAS.

ODPLOVITEV ZA LIVERPOOL

SAXONIA
sreda 8. sept. 10. a. m.

CAMERONIA
sobota 11. sept. 12. a. m.

CALIFORNIA
sobota 18. sept. 12. a. m.

Parniško pribrežje se nahaja na podnožju West 14. ulice North River, New York.

Za daljnje podrobnosti obrnite se na:

THE CUNARD STEAMSHIP COMPANY LTD.

21—24 STATE ST. NEW YORK, N. Y.

ali njene pooblaščene zastopnike.

KOMUR JE TREBA KAKRŠNEGAKOLI SVETA, NAJ SE OBRNE NA NAS.

Dandanes ni javnega urada tukaj, na katerega bi se mogli Slovenci, naši rojaki, obrniti z zaupanjem ter tam iskati sveta in zaščite. Zato padejo naši ljudje večkrat kakšnim zakotnim mazačem v roke, in ti jih derejo, da se jim lupi koža.

Temu zlu se je prišlo sedaj vokom, in vsakdo se more obrniti na nas ter se tako izogniti tem ljudskim krvosesom.

Kakršnegakoli sveta je treba našemu človeku, ga mu dajo naši nalašč za to najeti odvetniki v starem kraju, ali tukrajski, ameriški.

Vsakdo se more obrniti na nas glede:

Pooblastil, zadolžnic, kupnih in prodajnih pogodb, izbrisov, oporok itd. Nadalje glede vknjižb in izknjižb, užitkarskih in lastninskih pravic. Dalje glede vojaških prošenj, prošenj za polnoletnost in za ženitveno dovoljenje, glede krstnih, poročnih in smrtnih listov in tudi glede izterjanja zaslužba v Ameriki in starem kraju.

Tudi če ima kdo v tej deželi kakšne sitnosti, ali kakršnokoli sporno zadevo, naj se obrne na nas ter nas vpraša za svet.

V zvezi smo z najboljšimi odvetniki v starem kraju ter imamo tudi domače odvetnike tudi v tej deželi.

V vsaki zadevi takšnega značaja, kakor gori omennjeno, se obrnite na:

„SLOVENSKI NAROD".

45 VESEY STREET. NEW YORK, N. Y.

POZOR!

KRASEN ZEMLJEVID V BARVAH, KATEREGA JE DOBITI MOGOČE BREZPLAČNO.

Obstoji iz dveh delov na štirih straneh in obsega: Pregled celega sveta z morja in suhe zemlje. — Združene države v posebnem oddelku in skupno. — Ostalo zelo zanimivi zemljevidi. — Poučne in statistične tabele. — Panamski prekop. — Slike vseh vladarjev na zemlji. — Slike vseh predsednikov Združenih držav od Washingtona do Wilsona. — Zastave in grbi vseh držav na zemeljski krogli i t. d. ...

Kdor naših naročnikov najde dva nova vsaj polletna naročnika in pošlje dotični znesek (v tem slučaju najmanj $1.—), na upravo, dobi na zahtev gori opisani enciklopedijski zemljevid brez vsakih nadaljnih stroškov.

Ali ste že kaj darovali za Rdeči križ v Ljubljani?

Slovenci in Slovenke, naročajte se na „Slovenski narod", najboljši slovenski list v Ameriki!

PISMA Z BOJIŠČ

SLOVENSKIM FANTOM NE UPADE POGUM.

Josip Munda, doma iz ormoškega okraja, nam piše iz izhodne Galicije:

Hudi bitki dne 8. junija je sledila druga nič manj srdita dne 12. junija. Sovražnik se je daleč umaknil in zasedel višine ob Dnjestru. Na večer dne 8. junija smo se mu približali tako blizu, da so nas dosegle njegove svinčenke. V jutro dne 12. junija je bilo krasno; na vse zgodaj so nas pozdravljali škrjančki s svojim petjem, Rusi pa s kroglami iz svojih s zičnimi ograjami dobro zavarovanih okopov. Okoli 5. ure da naš priljubljeni stotnik povelje, naj se pripravimo za „Naprej!" Predstavljali smo si v duhu ta dan, v katerem bo treba spet marsikaj prestati, pa slovenskim fantom ne upade pogum. Na mladih obrazih se je bralo navdušenje in čakali smo še samo povelja, da jo udarimo proti sovražniku. Med silnim streljanjem se zasliši naenkrat povelje „Naprej!" Kakor razdraženi levi poskačejo naši junaki iz svojih za silo izkopanih jam. V tem oziru zaslužita v prvi vrsti pohvalo naša vrla četovodji Ivan Jelenko, doma iz Oplotnice in Jakob Baš iz Braslovč. Prvi je prejel že prej dve hrabrostni svetinji, drugi pa je bil odlikovan sedaj.

Navzlic hudemu ruskemu streljanju smo drveli vedno dalje in dalje, tako daleč, da smo bili oddaljeni od sovražnika še samo 800 korakov. Pri tem je prišlo naše desno krilo v nevarnost obkoljenja. Že smo si predstavljali v duhu obkoljenje v Sibiriji, kar nam prihiti na pomoč — lovski bataljon, ki je naše desno krilo podaljšal in tako prekrižal Rusom njihove načrte. Mi, dobro vedoč, da sovražnika ne bo tako lahko pregnati iz njegovih dobro utrjenih postojank, se zakopljemo. Tukaj se zopet zrcali junaška vstrajnost naših slovenskih korenjakov, ki so morali prestati celi dan v silnem ognju ruskih krogel in vrh tega še prenašati silno vročino in grozno žejo, ker vode nismo mogli dobiti.

Postojanke ob Dnjestru, ki smo jih zavzeli, držimo sedaj trdno v naših rokah. Večkrat so sicer že Rusi poskušali predreti našo bojno črto, pa vselej so se morali s krvavimi glavami vrniti. Vsem mojim dragim domačim, prijateljem in znancem iskrene pozdrave!

LAHE SU POTEGNILI.

Ferdinand Koren, rudar iz Idrije, piše dne 30. junija iz K... na Primorskem:

Danes smo napravili imeniten špas s polentarji. Na neko osamljeno pečino smo po noči privezali ob koncu ročnega vozička prazen, neraben sod (v obliki topa). Zraven smo pristavili na stražo slamnatega vojaka v stari avstrijski uniformi. Po vrvici pa smo „baterijo" zvezali z varnim zavetiščem, da smo lahko vso stvar nekoliko pregibali. Zjutraj so Lahi naš kanon kmalu opazili, dasi ga nismo izpostavili čisto na videk, ampak za kamenje, ki naj bi služilo za kritje. Takoj so jeli sprožiti topove na slamnato stražo, ki se je semintja majala. To je trajalo dober četrt ure. Ko so nazadnje izpodbili skalo in top, je šlo vse v dolino.

LAŠKI VOJNI VJETNIKI V LJUBLJANI.

"Neue Frei Presse" je priobčila naslednje pismo svojega vojnega dopisnika iz Ljubljane:

Na robu jugozapadnega vojnega pasu se je tržaški brzovlak ustavil v glavnem mestu Kranjske Ljubljani. Jedilni voz se odpne, lesene klopi vseh voznih razredov zavzamejo častniki in zopet v velikem številu potujoče civilne osebe, katerih izkaznice se strogo pregledujejo. Nasproti se pripelje vlak z lahko ranjenimi in bolnimi, ki so očividno dobro preskrbljeni in spravljeni. Čete prihajajo mimo, treni in mnogovrsten materijal.

Skupina vojnih poročevalcev, ki jo vodita majorRiuland in stotnik Kappus, je na poti iz vzhodne Galicije na soško fronto ter ima v Ljubljani odmor. Malokateri med njimi pozna kranjsko deželno glavno mesto. Zvečer je po ovinkastih cestah in ob vodnem bregu čisto tiho, iz vojašnice in javnih poslopij, ki jih črnorumene zastave in zastave **Rdečega** križa označujejo kot vojne bolnišnice, gledajo vojaki, ki so doma iz daljnjih tujih krajev, ranjenci in bolniki gledajo v barve večernega mraka, ki je zvabil na izprehod toliko poletno oblečenih meščanov. V deželnem gledališču, iz katerega je Kino pregnal umetnost, žanje Hoferjevo poročilo, kljub Henny Portna in Psilandra vsak večer največje ploskanje. Ranjeni častniki, tu in tam kak vojaški voz, drugače pa teče vojzna tu le po železniških tračnicah pred mestom.

Zadnja dva dni je iz daljnje daljave le za vajena ušesa slišati odmev močnega, skoro neprekinjenego topovskega ognja, četudi utegne biti lastna artiljerija oddaljena 80 km proti zapadu v zračni črti. Morda sliši to slabotno bobnenje tudi kak italijanski vojni vjetnik visoko na vrhu Gradu, ki daje mestu svoj znak. Grad je bil nekoč trdnjava, ki je obvladovala širno ravan, potem pa je dolgo služil kot ječa za zločince. Dobili smo dovoljenje, da obiščemo grad in njegove stanovalce. Pred nami koraka s kolodvora krdelo Italijanov, morda 100 mož ki jih vodijo maloštevilni črnovojniki. Na čelu gre urnega koraka italijanski nadporočnik, z daljnjogeldom ob pasu in prazno torbo za revolver.

Vjetniki so srednjeveliki, zdravi ljudje, skoro vsi približno tridesetih let; kakor kažejo visoke številke na čepicah, so to dosluženi rezervisti in najboljši vojaški materijal. Njihove rjavozelenosive uniforme niso veliko trpele. ranjen ni nihče izmed vjetnikov, ki pripadajo seveda različnim polkom.

Ozka steza vodi navkreber h gradu, čigar visoka zamrežena okna kažejo, da bi beg ne bil lahak, tembolj ker prebijejo neranjeni vjetniki tu le svojo petdnevno karanteno. Vrata, ob katerih neprestano stoji glavna straža, vežejo zunanje dvorišče z zelo obširnim notranjim dvoriščem, po katerem se čez dan vojni vjetniki častniki in moštvo, svobodno gibljejo. Stari kostanji stoje sredi prostora, ki ga obdajajo poslopja, in nudijo senco; tu posedajo po klopeh častniki, zdravniki in podčastniki.

Vojnovjeti vojaki se gnetejo v senci ob zidovih. Videti so dobrovoljni in veseli ter salutirajo našim častnikom vodoravno se dotikajoč čepice z roko. Ob 6 zvečer je vzklic, pri čemer pomagajo našemu vojaškemu profosu italijanski podčastniki, da pride preje k večerji, ki obstoja tu kakor pri naših vrlih četah iz črne kave. Zjutraj in zvečer črna kava, opoldne juha in meso, redkokdaj močnata jed kajti priljubljeni makaroni so postali dragocena jed. Na desnem krilu stoje bersaljeri, katerih okrogli klobuki barve "kaki" krasni perjanica ki je le nekoliko manjša in ravno tako za vojno neprimerno vsiljiva, kakor v miru. Po telesni visokosti izbrani ljudje kajti ostala pehota kakor se zdi, ne doseza srednje višine naših ljudi. V smislu svoje tradicije stečejo na svoje mesto, kadar se pokliče njihovo ime, dočim gredo drugi počasi.

Marsikateri vojni vjetnik se je naučil nemščine, bodisi da je kot delavec ali rokodelec delal v nemških deželah, ali pa bil on rojen kot sin potujočega Italijana. O vojnem položaju so se mogli poučiti le iz časopisov. Neki mlad grenadir, po imenu Alemanno, zagotavlja, da mu je bila vojna všeč.

Vjeti častniki so očividno še pod vtisom ovacij, s katerimi se je ta vojna zanje pričela. Dobro postopanje in oskrba jim menda ne zadostuje, četrudi so bili rešeni mrčesa in imajo častniško hrano in stanovanje. Videti je častnike od poročnika do stotnika prvega razreda vseh vrst infanterije. Ogledali smo si njihova stanišča, slišali kako izdatna je prostost za gibanje in pisma, in želimo, da bi se tako godilo vjetim častnikom v Italiji.

V dolgih dvoranah kaznilnice leže italijanski vojni vjetniki na slamnicah. Ob prihodu avstrijskih častnikov skočijo na povelje "Attento" v vrsto in red, ob klicu "Riposo" preidejo v odmor.

V bolniški sobi je posebno snažno in čitso: maloštevilni bolniki z nalezljivimi boleznimi so dobro izolirani. Oskrba je kot vojnovjetniška, hrana zadostna, četudi se nemorejo nuditi priljubljene italijanske jedi. Oni vjetniki, ki nasajajo lopate, dobe priboljšek pri hrani. Dvanajst vojnih vjetnikov sadi vsak dan 1500 lopat, kar drugače napravi 100 kaznjencev.

Z vtisom, da je zbirališče za italijanske vojne vjetnike jako primerno urejeno, smo zapustili ljubljanski Grad, v čigar grajski kapeli vise grbi vseh gospodarjev gradu od leta 1270. dalje, tudi star grb Avstrije, sedanje Istrije.

Na nasprotnem koncu mesta, na zapadnem robu leži tivolski grič z lepim parkom, ki venča ponosito hišo sivega maršala Radeckega. Izpred hiše se nudi razgled na mesto, Grad in pogorja, ki se v večerni zarji jasno odražajo na obzorju in zapirajo širno ljubljansko ravnino proti zapadu. Od ondi doni čisto slabotno, a vendar razločno grmenje topov.

RAZMERE V GORICI.

V Gorici je po mestnih ulicah sedaj tako, kakor v normalnih časih meseca avgusta ob nedeljah popoldne; tako okoli 2 ure, ko je razlita po mestu solnčna vročina prebivalstvo pa tiči v svojih stanovanjih, hodnikih in vrvtovih ter komodno počiva. Po cesti ni ljudi Skozi celo mesto lahko greš, srečal boš bore malo ljudi. Tako je sedaj v Gorici, seveda kar se tiče civilnega prebivalstva, razlika v primeri je ta, da v normalnih časih je prebivalstvo doma, sedaj pa ga ni, 26.000 jih je, sedaj okoli 3000 . — Zadnje dneve je došlo nazaj obilo beguncev, ali seveda ne z namenom, da ostanejo tu marveč pobrali so svoje reči, in zopet odšli. — Čez dan je bil zadnje čase še precej mir, ali ponoči pošiljajo naši "prijatelji" pozdrave v mesto, zzzz, tresk, granate in šrapneli pokajo, da se prebivalstvo budi in je zopet eno noč ob spanje. Mačke in psi tulijo in javkajo po ulicah ponoči. Uboge živali nimajo gospodarjev pa tožijo okoli. — Znani hoteli in nekaj gostilen je še vedno odprtih. Vino točijo po 1 K. 76 v do 2 K, ali dobrega goriškega vina ni več, piva tudi ni. Prebivalstvo si pomaga, kakor more in zna, in gleda, kje bo bolj varno. Prijatelj D. je ravno delal pogodbo v neki krčmi, češ, sem bomo hodili, tu bomo jedli in pili, tukaj bo varno. Pogodba še ni bila sklenjena, že je treščila granata pred hišo, bodi pozdravljena krčma in pogodba! Poškodbe na poslopjih se ne vidijo toliko zunaj, ali notri treba vstopiti, v sobe, kamor trkajo granate, tam je vse razdejano, razsuto, razbito, škoda velika, stanovalec pa kje na Kranjskem ali Štajerskem. — Precej poškodovan je stolp evangeljske cerkve. V ulici Orzoni je ubila granata neko dekle in dve kravi. [illegible] Livadi v slovenski koloniji ob Soči, je še precej prebivalcev, ve[illegible]na pa je odšla, nekateri se pravljajo. Da, kadar padajo granate in šrapneli, se marsikdo [illegible]loči, da pojde končno tudi on, gre cela družina in sorodniki vsede se tudi in napiše pismo prijatelju na Kranjskem: ti poskrbi nam stanovanje, pridemo. ali neha dež granat in šrapnelov, zopet vsede pogumen junak zopet piše ekspresno pismo: dragi prijatelj, ne pridemo še. Vsem prebivalcem se pozna spl[illegible]šenost, zbeganost, trudni so, spijo cele noči in nikjer nisi varen, da te ne ubije granata. — Italijanski avijatiki se klatijo nad nami in iščejo obstreljevalne objekte. Naši opazovalci jim pazljivo sledijo, zato pa so potem da[illegible] ukazi s strani teh aviatikov brezuspešni. Te dni so njihove granate in šrapneli iskale neke take objekte, ali kje so bili že ti na varnem, predno so priletele tje italijanske granate! — Tista gospodična v Culotovi trgovini, ki j[illegible] je granata odtrgala nogo in je umrla, se imenuje Vodopivec. Le[illegible] dekle je bila Slovenka. V zadnjih letih je bilo po italijanskih trgovinah nameščenih že več slovenskih pomočnikov in pomočnic, ki pa so ostali Slovenci, prejšnje čase so nam se vsi potujčili. — Okoli Gorice grmi, iz Brd, sedaj sem izza Kalvarije, sedaj iz Doberdobske planote, eno zadnjih noči je bil zopet majhen napad na Kalvarijo pa kakor vselej krvavo odbit. Vsi živimo v prepričanju, da Italijan ne pride v Gorico, in želimo, da bi se skoro bolj pomaknil od nas, da bi Gorica zopet oživela. Še nekaj podatkov: 29. julija je deževalo nekaj šrapnelov in granat v mesto in na Travniku so bile že zjutraj zgodaj tri osebe ubite. Kadar se bije boj za Podgoro tam kje blizu goriškega Korza, višina Podgorska je skoro paralelna z goriškim Korzom, padajo izstrelki iz pušk v mesto in zahtevajo marsikako žrtev. Pri poveljstvu v pisarni je bil ranjen pred časom neki intendančni oficir, zadela ga je kos razstreljenega šrapnela. — Odkar se je ponesrečil drugi napad na Gorico, streljajo Italijani na mesto večinoma ponoči, zato je treba posebne pozornosti in previdnosti v nočnih urah. Umevno je, da spa- [illegible]

že povedano, kako je italijanski možnar v ulici Morelli pahnil steno ven iz neke hiše s tremi nadstropji, kjer so bivali italijanski podaniki, v noči, ko se je to zgodilo, je bila hiša prazna, v soseščini pa so še ljudje. Tukaj je bilo najhujše, drugače se na zunaj po hišah vidijo tu in tam luknje in od šrapnelskih krogelj razpraskano zidovje. Palača in park grofa Coroninija (bivšega slovenskega poslanca) je bilo treba izprazniti. Grad, krasno delo stare arhitekture, in tropični park, sta tvorila posebnost goriškega mesta, katero si je vsakdo lahko ogledal in čudil tej lepoti. V tem Coroninijevem gradu je umrl francoski kralj Karol X., ki počiva na Kostanjevici v frančiškanskem samostanu v Gorici. Še je nekaj prebivalstva, ali odhajajo slednjič tudi taki, ki so bili prav pripravljeni rajši umreti v Gorici, nego zapustiti jo.

OBLASTI ZDRUŽENIH DRŽAV REDNO PREGLEDUJEJO DENARNI ZAVOD.

PRVA-DRUGA NARODNA BANKA V PITTSBURGU.

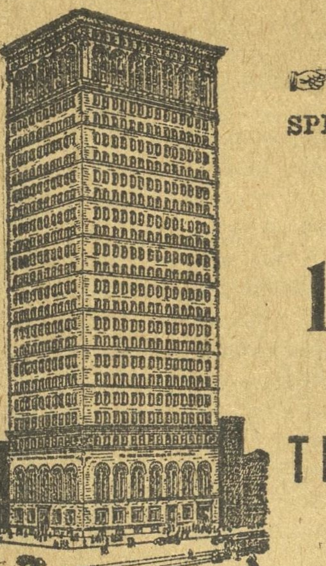

Lastno poslopje.

USTANOVLJENA LETA

SPREJEMAMO DENAR NA ULOŽKE IN PLAČUJEMO OBRESTI. — ULOŽKE IZPLAČUJEMO BREZ KAKE ODPOVEDI.

INOZEMNI ODDELEK BANKE.

Zdaj pošiljamo v staro domovino

100 kron za $15.50

Z JAMČENJEM.

THE FIRST-SECOND NATIONAL BANK

CORNER FIFTH AVENUE AND WOOD ST.

PITTSBURG, PA.

Pišite po tiskovine za pošiljanje denarja v stari kraj. Kuverte in papir Vam pošljemo takoj brezplačno na Vaš naslov.

POZOR! VAŽNO! POZOR!

ZNATNO ZNIŽANE CENE PRI POŠILJATVAH DENARJA.

Cene so sledeče:

5	Kron	$ .85
10		1.65
15		2.40
20		3.20
25		3.90
30		4.75
35		5.50
40		6.30
45		7.05
50		7.75
55		8.60
60		9.40
65		[illegible]

Slovenci in Slovenke, naročajte se na „Slovenski Narod", najboljši slovenski list v Ameriki!